

Вісник УСПП

№5 (32)
Грудень 2012

БЮЛЕТЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО СОЮЗУ ПРОМИСЛОВЦІВ І ПІДПРИЄМЦІВ

"Електрон": від телевізора до автомобіля

З Новим роком!

Шановні колеги, друзі!

**Анатолій Кінах, президент УСПП,
народний депутат України**

Ось і завершується 2012 рік, знаковий для Українського союзу промисловців і підприємців, оскільки йому виповнилося 20 років. З огляду на життя однієї людини – це небагато, але для громадської організації – доволі поважний вік, який свідчить про зрілість суспільної позиції українського бізнесу, про вираженість думок та наполегливість у справах. Ми гідно відзначили свій ювілей, укотре продемонструвавши згуртованість та єдність у принципових для ділового середовища питаннях.

У 2012-му бізнес-громада, врешті-решт, довела можновладцям, що без комунікацій, системного й постійно діючого діалогу з тими людьми, які створюють робочі місця і платять податки, економіка та держава не зможуть ефективно розвиватися.

Сигналізуючи про погіршення ділової активності, про насування другої хвилі світової кризи та можливу втрату національного товаровиробництва, УСПП не втомлювався повторювати: потрібно підсилити політику економічного патріотизму, всіляко підтримуючи платоспроможний внутрішній ринок та власного виробника.

Промислово-підприємницька спільнота запропонувала державним керманічам дієвий план порятунку національної економіки, підготувавши програму подальших дій з підвищення ділової активності в Україні. Маємо надію, що українські урядовці скористаються слушними пропозиціями бізнесу, звернуть увагу на справжні потреби реального сектору.

Довготривалою і несподівано складною виявилася боротьба за прийняття Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні. УСПП провів масштабну конференцію, розглянув і схвалив підготовлену групою експертів та громадських структур

концепцію такого документа. Утвердження національної політики в сфері СВБ є загальноприйнятим в Європі процесом. Україна, яка декларує незворотність євроінтеграції, палке бажання приєднатися до товариства розвинених європейських держав, не повинна бути винятком.

Більш конструктивною виявилася співпраця з Державними податковою та митною службами України, котрі активно зосереджують увагу на проблемах бізнесу, на готовності повернутися обличчям до підприємців, змінити філософію своєї роботи «від фіскального тиску до сервісної служби». Черговим кроком на цьому шляху став національний форум «Послідовні кроки назустріч бізнесу. Партнерські відносини між платниками податків та державною податковою службою», що був організований УСПП разом з ДПС.

Цього року УСПП значно розширив мапу зовнішньоекономічних контактів, зміцнивши партнерство з промисловцями і підприємцями як Близького Сходу, Азії, так і Європейського союзу, зокрема Італії, Кіпру і Литовської Республіки. Офіційні візити глави держави майже завжди супроводжувались організованими УСПП потужними бізнес-форумами.

До досягнень цього року також варто зарахувати факт отримання Об'єднання організацій роботодавців України Свідчення про відповідність критеріям репрезентативності. Це важливий крок, який консолідував українських роботодавців навколо єдиної мети – формування в Україні сучасного соціального діалогу між державою і суспільством, владою і роботодавцями.

Хочу висловити щире вдячність усім вам за небайдужість до долі рідної держави, за активну громадську позицію, підтримку ініціатив УСПП, що спрямовані на відродження національної економіки, популяризацію українських товарів і послуг як в Україні, так і далеко за її межами.

Друзі, ніколи не зупиняйтеся на досягнутому, працюйте над пошуком нових підходів до розвитку не тільки власної справи, але й своєї особистості! Нехай 2013 рік буде успішним для вашого бізнесу, щасливим для ваших сімей та продуктивним у сенсі власного самовдосконалення. Міцного здоров'я вам та вашій родині! З наступаючим Новим роком та Різдвом Христовим!

Зміст

Бізнес підставляє державі плече	3	Здобутки року, що минає	12
Наше завдання – формування промислової політики. Анатолій Кінах	3	Фоторепортаж	14
Нам потрібна політика національного егоїзму. Андрій Єрмолаєв	4	Автомобіль «Електрон» вартує уваги держави	16
Змінювати систему треба поступово, еволюційним шляхом. Тетяна Єфіменко	6	Рівень довіри підприємців до ДПС залишається невисоким. Юлія Дрогозов	16
В кругу единомышленников придумываем разные способы выживания... Александр Папусь	7	Чому в дефіциті добра воля? Людмила Жук	18
Чекаємо вас в АМКУ із заявами та пропозиціями! Лариса Колесник	7	Економіка України у 2013 році – виклики і завдання для бізнесу. Ярослав Жаліло	19
Активізація кредитів для ключових галузей економіки можлива. Олександр Петрик	8	На замітку підприємцю	21
Селекторні наради – наше ноу-хау з керівництвом УСПП. Сергій Сьомка	8	Підсумки 2012-го: або пан, або пропав	22
Програма першочергових дій	9	Необхідно знизити адміністративні бар'єри. Галина Филук	24
Механізми партнерства потребують ретельного аналізу	9	У період кризи має значення стрімкий розвиток	25
Визначені переможці конкурсу «Підприємницький талант України-2012»	11	«Бібліотека УСПП» поповнилася двома виданнями	26
		В інвалідів стало тепло	27

Бізнес підставляє державі плече

Про потребу підвищити ділову активність в Україні, про необхідність активізації внутрішнього виробництва УСПП заявив ще на початку літа, власне тоді, коли першу новину про несприятливість кон'юнктури на світових ринках сповістили наші вітчизняні експортери. І хоча масштаби кризи в світі тоді були незрозумілими, ділова громадськість, беручи до уваги гіркий досвід 2008-2009 років, неодноразово звертала увагу урядовців на зовнішні ризики, наполя-

гаючи на підсиленні політики економічного патріотизму.

Прийшла осінь, стан справ в реальному секторі України помінявся — знизилися темпи промислового виробництва, зросло негативне сальдо зовнішньої торгівлі, впала інвестиційна активність. УСПП, підставляючи державі своє плече, підготував план розвитку національної економіки. До вашої уваги аналіз соціально-економічної ситуації та першочергові антикризові пропозиції. Вони були розглянуті на засіданні Правління УСПП 16 листопада.

Наше завдання – формування промислової політики

Анатолій Кінах, президент УСПП, народний депутат України

На фоні складних суспільно-політичних і соціально-економічних процесів, які відбуваються в Україні, необхідно проаналізувати ситуацію в об'єктивному, системному, деполітизованому ключі. Варто висловити щирі слова подяки нашим партнерам — установам Національної академії наук України, Інституту економіки та прогнозування, Інституту промисловості, Національному інституту стратегічних досліджень, експертам асоціацій, об'єднань промис-ловців, підприємців, роботодавців за активну участь у підготовці аналітики, яку ми нині обговорюємо.

Щодо основних макроекономічних показників. Починаючи з другого півріччя 2012 року в Україні з'явилися серйозні тенденції зниження темпів розвитку промислового виробництва та ВВП. За 9 місяців поточного року по відношенню до аналогічного періоду 2011 р. темпи зростання обсягу промвиробництва знизилися на 1,2%, у вересні 2012 р. індекс обсягу промислової продукції дав мінус 7 пунктів. Це, безумовно, вплинуло на показники ВВП, і третій квартал поточного року, порівняно з аналогічним минулого, продемонстрував мінус 1,3%. Наш прогноз зростання ВВП до кінця року — 1-1,5%.

У галузях також негаразди, особливо це помітно по експортерах — гірничо-металургійному комплексу, частково машинобудуванню тощо. За 9 місяців поточного року легка промисловість втратила 8,2%, металургія — 4,5%, нафтопереробка та нафтохімія — 24,6%. За вказаний період від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі України склало мінус 11,4 млрд дол., для порівняння — в 2011 на цей період було мінус 9,6 млрд дол. Динаміка прямих іноземних інвестицій: за 9 місяців мінус 8,9%, в країну надійшло близько 4 млрд 320 млн дол. прямих іноземних інвестицій, минулого року на цей період було 4 млрд 740 млн дол.

Дуже серйозна проблема — позиція національного виробника на внутрішньому ринку,

особливо на фоні погіршення світової кон'юнктури на традиційний український експорт. Поки що динаміка зростання обсягів роздрібного товарообігу позитивна, вона складає 14,2% по відношенню до минулого року. Але відомо, що велика частина цього приросту зумовлена збільшенням питомої ваги імпорту. В цифрах це виглядає так: в 2004 р. питома вага продукції українських підприємств на внутрішньому ринку складала 71%, у 2012 р. — 56%. Тобто, на внутрішньому ринку ми споживаємо близько 44% імпортової продукції. Від'ємне сальдо торгівлі промисловою продукцією за 10 років збільшилося в 50 разів. Якщо в 2001 р. цей показник складав мінус 0,4 млрд дол., то в 2011 — мінус 20,6 млрд дол. Особливо проблемною є ситуація на внутрішньому ринку споживання товарів непродовольчої групи. В 2011 р., за нашими даними, українці придбали імпортні товари споживання на суму 133,4 млрд грн. Практично 10% нашого ВВП ми спрямували на фінансування робочих місць за кордоном. Питома вага таких товарів, як одяг і взуття, на внутрішньому ринку складає 89-96%.

Такі факти пролунали на нараді в Дніпропетровську за участі Президента України В.Януковича, з цього приводу були видані відповідні доручення. Їх треба переводити в чітку систему програм імпортозаміщення, локалізації виробництва. Розвинутий внутрішній ринок — це мінімізація зовнішніх ризиків. Як підтверджує досвід 2008-2009 рр., ті держави, які мали розвинене внутрішнє виробництво, платоспроможний внутрішній ринок, зуміли мінімізувати негативний вплив кризи.

Ми абсолютно поділяємо стурбованість Державної податкової служби і Національного банку України щодо тіньового обігу фінансових ресурсів. За даними ДПСУ, в тіні знаходиться порядку 350 млрд грн, щорічно країна втрачає до 100 млрд грн у зв'язку з непрозорим, з елементами корупції, трансферним ціноутворенням і оподаткуванням офшорних операцій.

Хочу звернути увагу на доручення В.Януковича з реалізації якісної промислової політики. Ми вивчали досвід інших розвинутих країн і помітили дуже серйозну тенденцію: в ХХІ столітті, в епоху глобалізації та відкритих ринків, країни змінюють парадигму своєї стратегії і максимально концентрують увагу на формуванні конкурентоспроможної промислової політики. Не так давно Європейська комісія затвердила стратегію «Європа - 2020», де ключовий пункт є таким: «Промисловість стоїть в центрі моделі зростання економіки ЄС». Наприкінці 2011 р. президент США Б.Обама сказав: «Якщо ми хочемо здорову зростаючу економіку, нам потрібен здоровий виробничий сектор». Таким чином ми бачимо, наскільки серйозно формуються умови одного зі стратегічних напрямків розвитку країн «великої сімки» — промислової політики, і йдеться, як мінімум, про три головних вектори. Перший — міжнародна конкурентоспроможність національної продукції, що в умовах інтеграційних та глобальних змін у світовій економіці має принципове значення. Другий пункт — це експортна експансія. Третій — розвиток

конкурентоспроможного внутрішнього виробництва, захист внутрішнього ринку і підтримка експорту. Україна як держава, яка має величезний науково-технічний, промисловий, кадровий потенціал, має також реалізувати сучасну конкурентну промислову політику.

Дуже важливою є проблематика банківсько-фінансової, грошово-кредитної системи. Ми однозначно вітаємо зусилля Національного банку зі зниження темпів інфляції, виконання зовнішніх і внутрішніх фінансових зобов'язань з обслуговування державного боргу. Однак україн необхідно, щоб в рамках діалогу з бізнесом уряд, парламент, НБУ приступили до кредитування реального сектору економіки. Економіка, згідно з об'єктивними законами, без доступу до кредитів, без наявності обігових ресурсів розвиватися не може, я вже не кажу про інфраструктурні інвестиційні проекти. Фахівці відмічають серйозні протиріччя, коли ми декларуємо низькі темпи інфляції, навіть з елементами дефляції, за 9 місяців – 0,3%, Національний банк тримає облікову ставку на рівні 7,5% річних, а реальна ставка кредитування добігає 20% і вище.

Необхідно провести серйозну дискусію щодо правильності монетарної та інфляційної політики. Світовий досвід демонструє, що держави, які розвиваються і яким треба концентрувати ресурси за пріоритетними напрямками, вважають інфляцію 6-8% здоровою. Вона дає можливість економічного розвитку без негативного впливу на споживчий ринок, стимулює створення робочих місць, виробництво конкурентоспроможної продукції.

Нас турбує безпрецедентна монополізація внутрішнього ринку України, особливо в сфері енергетики, транспорту, ЖКГ. Це дає негативний ефект у контексті конкуренції, підвищення вартості виробництва, зниження якості товарів і послуг. Ми просили б Антимонопольний комітет звернути на це увагу.

В центрі нашої уваги постійно знаходиться тема державних закупівель. За прогнозами, в 2012 році їх загальний обсяг з усіх рівнів бюджету буде складати порядку 363 млрд грн, це величезний портфель замовлень. Однак система державних закупівель в Україні залишається непрозорою, вона не спрямована на підтримку і завантаження власних підприємств. Наприклад, в першому кварталі 2012 р. 106 млрд грн держзамовлення, тобто 59% від загального обсягу, було оформлено за принципом одного виконавця. Всі розуміють, що це таке.

Нині є відповідні доручення Президента України, КМУ подав законодавчу ініціативу в парламент. Йдеться про внесення змін у умови проведення конкурсів, торгів: учасник, який претендує на виконання державного замовлення, повинен мати власне виробництво чи центр обслуговування на території України. Державні замовлення повинні тривати так, щоб максимально завантажувати українські підприємства, що спроможні виробляти конкурентоспроможну продукцію не в супереч наших зобов'язань перед СОТ.

Ще одна актуальна тема – інноваційний технологічний розвиток економіки. На цей час питома вага інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої продукції в Україні складає 3,8%, а в розвинених країнах це 75-80%. Питома вага України на світовому ринку високотехнологічної продукції складає близько 0,1%, для порівняння: Китай – 35%, США – 12,6%, Сінгапур – 11% тощо. Країна, на жаль, втрачає інноваційну складову, в тому числі через брак інвестицій, коштів для модернізації.

Хотів би привернути нашу спільну увагу до питань корпоративної безпеки, захисту прав власника, інвестора. Потребує вдосконалення судова система. Вводиться в дію кримінальний процесуальний кодекс, який є дуже складним з точки зору виконання. Однак це

крок до зміцнення верховенства права, він має найпринциповіше значення для формування ефективного інвестиційного клімату.

В УСПП створена експертна рада з питань корпоративної безпеки, в неї входять представники РНБОУ, Генеральної прокуратури, СБУ, Міністерства внутрішніх справ, Національно-правової академії, експерти бізнесу. Зараз ми будемо серйозно підсилювати напрямок правового захисту.

Підтримки потребує малий і середній бізнес. На часі формування і затвердження національної програми підтримки розвитку підприємництва. Така була в попередні роки, вона зробила свій позитивний внесок. Проблема з проблем – втручання в діяльність бізнесу контролюючих структур, яких сьогодні в Україні налічується до 70, більше всіх в СНД. За нашими підрахунками, в Україні працює порядку 350 тис. працівників з контрольними і дозвільними функціями. Ситуацію треба змінювати. Про це неодноразово висловлювався Президент країни В.Янукович, вимагаючи від правоохоронних органів не втручатися в діяльність бізнесу, тим більше за межами закону.

В державі повинна діяти об'єктивна система моніторингу за законодавством і практикою його застосування. Ось уже 2 роки є чинним Податковий кодекс. На жаль, на сьогоднішній день так і немає консолідованої об'єктивної аналітики, як Податковий кодекс вплинув на ділову активність, інвестиційний клімат, створення нових підприємств, збільшення суб'єктів підприємницької діяльності, робочих місць. Цю проблему треба серйозно відпрацьовувати разом з урядом: запровадити моніторинг резонансних законів, оперативно вирішувати проблеми, що виникають. Таке питання треба вирішувати в рамках діалогу влада-бізнес, включаючи механізми державно-приватного партнерства.

Саме тому УСПП розробив і пропонуватиме уряду план програмних дій, який буде нашим внеском у розробку державної стратегії економічного розвитку в контексті ризиків, які є дуже суттєвими для економіки та суспільства в цілому. План першочергових заходів потрібно втілювати в життя у дуже стислі терміни. Пакет пропозицій промисловців і підприємців з урахуванням доповнень буде надісланий на розгляд Президенту України, уряду, Верховній Раді. Маю надію, ми разом будемо працювати над його реалізацією.

Нам потрібна політика національного егоїзму

Андрій Єрмолаєв, директор Інституту стратегічних досліджень

Спочатку риторичне запитання: який сенс мають зібрання, де люди виступають з доповідями? Дуже часто це сприймається як робота звітного характеру, як то кажуть, для галочки. Насправді великою мірою ефективність такого роду діалогу залежить від того, як вдається мотивувати учасників. Психологія є чи не найважливішою складовою економічних стосунків, я б сказав так: 50% економіки – це психологія, мотивація. Чим більше ми будемо розуміти, що ми робимо, наскільки ефективно і чітко ми формулюватимемо цілі, тим вагомішим буде результат.

Проблема модернізаційної стратегії була сформульована Президентом України як пріоритет, як ключове завдання влади ще в 2010 р. Вона викладена в цілому ряді системних документів. З'явився Національний план дій з реалізації економічних реформ. Фактично сформоване нове законодавче поле для економічної діяльності, діяльності, пов'язаної зі

стосунками громадянина і суспільства. Це дозволило створити умови для більш активної соціальної політики. В 2010-2011 році було реалізовано цілий ряд соціальних ініціатив, вони супроводжувалися постановкою нового завдання про прискорений розвиток реального сектора економіки, про забезпечення соціальних стандартів економічним підґрунтям. Невипадково в цьому році пройшло кілька своєчасних зібрань з ініціативи та за участі Президента країни, де обговорювались підходи до нової промислової політики. В Дніпропетровську була нарада у широкому колі промисловців. Відбулася відверта розмова з представниками оборонно-промислового комплексу. Зростанню реального сектору присвячено кілька останніх засідань Кабінету Міністрів.

Але відразу друге риторичне запитання — що ми стимулюємо? Не секрет, і про це постійно йде розмова в промислових, експертних колах, що ми стали жертвою історично сформованої споживацької, експортно-орієнтованої сировинної моделі економіки. Як це не дивно, але ресурс функціонування цієї моделі виявився достатньо великим. Особливо цьому сприяла кон'юнктура економічного зростання до початку глобальної фінансово-економічної кризи. Однак в підсумку Україна опинилася серед аутсайдерів.

Перші кроки зі стабілізації ситуації в 2010-2011 рр. начебто дали результат, але підсумком стала тимчасова рівновага. Споживацька модель на основі експортно-орієнтованої економіки не демонтована. Більше того, ми стикаємося з новими викликами. По-перше, накопчується друга хвиля кризи, вона набуває нових ознак — політичних. Є реальна загроза ескалації глобального конфлікту, мається на увазі розгортання війни між Ізраїлем та Палестиною. Близький схід нині є складовою геополітичної кризи поряд з негараздами в економіках США та ЄС. За цих умов питання про стимулювання економічного розвитку набуває нового значення.

Ми маємо знайти основи для якісного зростання, а не забезпечення формальних показників бюджету та соціальних гарантій. Реалізувати зростання необхідно в умовах посилення глобальної нестабільності. Потрібно максимально використати як тактику **політику національного егоїзму**. Це ні в якій мірі не означає перегляду наших стосунків з глобальними інституціями, наших інтеграційних завдань, але вимагає від нас напрацювання більш прагматичних інструментів для захисту інтересів виробника, національних інтересів держави на зовнішніх ринках.

Формування парадигми національного егоїзму накладається й на нові внутрішні виклики, пов'язані з новим виміром політико-економічного процесу. Згорання ринків для традиційної сировинної індустрії, гірничо-металургійного комплексу вже призводить до того, що підсилюється лобізм задля максимального використання державного ресурсу як ресурсу розвитку.

Ми без кінця обговорюємо тему державних закупівель. Не секрет, що для цілих груп бізнесу питання державних замовлень розглядається як альтернатива втрачених позицій на зовнішніх ринках. Питання не в тому, чи використовувати цей механізм, — за умови чесного підходу він ефективний. Питання в тому, яка антикризова модель буде реалізована. Є загроза, що замість експортно-орієнтованої сировинної моделі ми можемо отримати таку ж споживацьку внутрішню сировинну модель. Невисоку додану вартість забезпечуватимуть швидким обігом, а прогресивне індустріальне ядро буде і надалі втрачатися.

До речі, тут потрібна достатньо серйозна розмова з нашими фінансово-інтелектуальними колами, які більшою мірою опікуються проблемами рівноваги та стабільності, не звертаючи увагу на якість економічного зростання, на специфіку цієї якості. Тому модель так званого консервативного виживання, мені здається, є програшною. Її альтернативою може стати модель прогресивного розвитку. Поряд зі стимулюванням розвитку традиційних сировинних індустріальних галузей необхідно дати поштовх глибокої модернізації високотехнологічних галузей. Маємо бути відвертими, далеко не всі сфери української промисловості, якими ми пишалися на початку 90-х, зберегли свої позиції, деякі з них фактично зникають на очах.

На мою думку, в основу нової промислової політики як інструменту проходження періоду глобальної нестабільності можуть бути покладені наступні підходи. Перш за все, це максимальне використання імпортозаміщення, якими б складними не були стосунки представників уряду і бізнесу з СОТ. Це своєчасний підхід, потрібно просто вести аргументовану дипломатію. Ми маємо навчитися грати глобально, захищаючи інтереси свого ринку поряд з визнанням спільних правил.

Другий напрямок — це формування ефективної фінансово-кредитної підтримки промислового сектору. Вже кілька років триває не дуже результативна розмова про створення Українського банку реконструкції та розвитку. Необхідно налагодити стимулювання промислового високотехнологічного виробництва за участі як державних, так і приватних фінансів. Важливий ресурс — державно-приватне партнерство. До речі, прийнятий закон про нього, але для багатьох сегментів він залишається лише формальним документом.

Важливий напрямок — реалізація вже прийнятих державних програм, але із застосуванням механізму залучення в проекти бізнесу, з певними гарантіями для нього. Це серйозний інструмент саме в умовах кризи.

Недооціненим є ресурс, пов'язаний з реформою сектору безпеки. Армія є суб'єктом замовлень високотехнічних розробок оборонно-промислового комплексу, тому потрібна реформа самого ОПК. Хочу також зробити комплімент президенту УСРП А. Кінаху за його пропозиції щодо подальшого розвитку ОПК, перетворення його на ефективний сегмент національної економіки. На жаль, сьогодні ця сфера недореформована, про це була серйозна розмова за участі Президента країни. Великий ресурс полягає в раціональній конверсії технологій, якими володіє ОПК. Те, що малоцікаве для ринку озброєння, може бути корисним для споживацького ринку.

Ще одна точка зростання — це машинобудування, яке має експортний та внутрішній потенціал, зокрема сільхозмашинобудування. Соромно, якщо ми почнемо завозити комбайни з Китаю, який використовує наш досвід для затоварення нашого ж ринку. Щороку ми втрачаємо по кілька підприємств у цій сфері. Великий ресурс розвитку — суднобудування. Маємо Чорне море,

є перспективи перевезення зрідженого газу, нарощення потенціалу вантажних перевезень. Однак, перепрошую, хто отримує замовлення? Знову корейські верфі. Переконали, українські підприємства мають бути залучені до виготовлення судів за конкурентними цінами із залученням зовнішніх замовлень.

Інституції, які пов'язані з економічною дипломатією, в тому числі — ТПП, УСПП, Рада підприємців при КМУ, мають діяти спільно, як один механізм для вироблення стратегії захисту національних інтересів. Велику роль можуть зіграти нові підходи в регіональній політиці, з формування міжрегіональних сполучень, які фактично створюють нові середовища для національного бізнесу. Дотепер не вирішено питання стандартизації, а вона дуже впливає на конкурентоздатність української продукції.

Мені здається, потрібна серйозна корекція на державному рівні інформаційної, виховної і культурної політики. Ми постійно говоримо мовою, яку не розуміє пересічний українець. Коли наші реформатори звітують про свої успіхи, половина людей не розуміє, гарно чи погано те, що вони назвали. Потрібна нормальна просвітницька діяльність хоча б державного сегменту телебачення, радіомовлення, поєднання освіти й виховання з питань економічного добробуту. До речі, важлива складова — економічне просвітництво. Ремотивація сьогодні є дуже серйозним завданням, ми просто маємо навчитися заглядати в майбутнє і працювати заради нього. Врешті-решт, люди не живуть від зарплати до зарплати, вони живуть своїми ідеалами, захоплюються книжками, дбають про освіту своїх дітей. Чому ж ми говоримо з ними пташиною мовою і отримуємо такий скепсис від суспільства?

Ми бачимо, як закінчується 2012 рік в плані внутрішньої й зовнішньої політики. Наступний рік 2013 — час великих викликів, але це і час можливої стабілізації внутрішньої політики і вірогідних економічних проривів.

Змінювати систему треба поступово, еволюційним шляхом

Тетяна Єфіменко, президент Академії фінансового управління Міністерства фінансів України

Переконана, наша бізнес-спільнота має шанс в 2013 р., незважаючи на загрози на макро- та мікрорівні, знайти позитивні точки розвитку.

Бізнес-громада наголошує, що потрібен ретельний моніторинг податкової політики, оскільки

вона перш за все впливає на ділову активність. Сьогодні опубліковані дані Doing Business, так називається щорічна доповідь Міжнародної фінансової корпорації та Світового банку, де оцінка рівня розвитку податкового законодавства України піднята на 18 пунктів. Враховуючи те, що Податковий кодекс є новим, можна було б орієнтуватися на 50-60 сходинок. Але ці дані є об'єктивною оцінкою того, що відбулося в 2011 році (Doing Business орієнтується на інформаційну базу півторарічної давнини). Думаю, за 2012 р. оцінка буде значно кращою, але необхідно й надалі знаходити напрями вдосконалення податкової системи, щоб упевнено підніматися сходинками світового рейтингу.

Як же надалі реформувати податкову систему? Головне тут стабільність, і якщо треба щось змінювати, то — поступово, еволюційним шляхом. Треба враховувати наслідки й для бізнес-спільноти, й для дохідної частини бюджету, яка є джерелом для видаткової частини. Все це є однією системою, і це потрібно разом обговорювати, вдосконалювати, розвивати. Від революційних ривків треба відійти.

Ми проаналізували, як в рейтингу Doing Business виглядають країни-«переможці» — Швеція, Мальта, Ірландія, Великобританія, Фінляндія, Іспанія, Естонія, Чехія. Всі вони мають складні системи оподаткування, які базуються на європейських національних стандартах. У той же час в них серйозно відпрацьовано адміністрування податків. Платник податків практично не бачить податкового інспектора, система орієнтована на аудит, збудована за електронними платежами.

Що ж відбувається у нас? Практично кожен день з'являються новації в адмініструванні, які інколи важко зрозуміти, пов'язати з попередніми нормами. Варто йти таким шляхом — скорочувати час на адміністрування податків як з боку держави, так і з боку платників податків.

Те саме стосується і митної системи. Ось є дані митної служби, що нині в 7-8 разів знизилася кількість часу виконання митних процедур, і такі речі будуть радикальними показниками для оцінки митниці.

Сьогодні в Україні маємо 23 податки, близько 100 неподаткових платежів. На мій погляд, ми повинні зорієнтуватися вже на неподаткові платежі, зробити їх перелік, аналіз — скільки часу витрачає на ці справи бізнес. В Україні прийнятий закон про адміністративні послуги, його треба врахувати при відпрацюванні змін до податкового законодавства та орієнтуватися на уніфікацію неподаткових платежів.

У тих країнах, де було запропоновано зниження кількості платежів, як в Грузії, спостерігаються більш високі ставки оподаткування. На мій погляд, це приблизно те, що ми маємо з нашою податковою системою. 23 податки, крок за кроком — зниження ставок оподаткування, орієнтація на принцип справедливості, зниження тіньового сектору, необтяжливе адміністрування, і ми здобудемо успіх.

Але враховуючи те, що податки сьогодні складають 70% дохідної частини бюджету, варто все ж таки розуміти, яким чином податкова система буде підтримувати розвиток ділової активності. На мій погляд, це необхідно розглядати разом з фіскальною системою. Скажімо, щодо АПК — разом з Українською аграрною конфедерацією ми розглядаємо й обсяги державного фінансування в податковій частині бюджету, і преференції з точки зору оподаткування. Такий комплексний фіскальний механізм треба перш за все застосовувати до інноваційного розвитку, тих галузей народного господарства, які мають шанс на проривну динаміку.

Незважаючи на критику, ми продовжили

податкові пільги в промисловості, в інших галузях народного господарства. Пільги треба розглядати разом з усім фіскальним механізмом. Ми вже працюємо над проблемою, як оцінити кількість і ефективність пільг разом з фіскальними важелями, перш за все тими, які стосуються фінансування програм розвитку.

Сьогодні ми бачимо макроризики щодо валютних курсів, негативних очікувань від ділової активності, розвитку світової економіки. Але в Україні, на наш погляд, є шанс як мінімум зберегти в 2013 р. рівень зростання економіки 3-3,5%. Сучасні зміни в економічній політиці держави мають врахувати антикризову спрямованість та обов'язкову підтримку ділової активності бізнесу.

В кругу единомышленников придумываем разные способы выживания...

Александр Папусь, глава РО УСПП Сумщины

Буквально недавно беседовал со своим коллегой, предпринимателем из Европы о том, как у нас внедряется налоговая реформа. Представь себе, рассказываю, ты подаешь на возврат НДС, с большими трудностями получаешь, и тут же вынужден сразу отдать этот НДС в качестве налога на прибыль. Он говорит, а зачем? Человек вообще меня не понял, он подумал, что сделан неправильный перевод.

В итоге мне пришлось долго рассказывать, что мы так живем уже 20 лет. Сначала мы боролись с одними проблемами, в начале 90-х занимались постоянно вопросами бартера. Сейчас возникли препятствия, при которых бизнес в принципе развиваться не может, но развивается, и мы еще почему-то живы. Это отсутствие кредитных ресурсов (или громаднейшая ставка), которое европейцы понять практически не могут. Это нереальная стоимость энергоносителей в затратах при выпуске продукции. Это, естественно, и налоги на зарплату.

Приходится приспособливаться, и я скажу из собственного опыта, на Сумщине мы в кругу единомышленников придумываем разные способы выживания. Например, при отсутствии инвестиций или кредитов объединяем под честное слово несколько предприятий, и одно выступает гарантом при выполнении заказов второго. Пока эта схема работает. Было, когда вместе, в складчину, мы достраивали дом. Но это в принципе это ненормальный процесс, так не должно быть. В мире существуют цивилизованные бизнес-отношения, основа которых — грамотный контракт. Как мы сможем конкурировать на мировых рынках со своими общинными формами товарно-денежного обмена?

Для того чтобы заниматься внешнеэкономической деятельностью, мы снова вынуждены идти на хитрость. Так, несколько предприятий зарегистрировали

общественную организацию, Евро-африканский фонд развития, и в таком статусе наладили контакты уже с 12 странами Африки на разных уровнях — правительства, президентских структур, бизнеса. Сейчас с нами уже работают нормальные консалтинговые, юридические компании, есть ряд контрактов.

Таким образом нам удастся решать многие вопросы. Хорошо помогают Согласительные группы, особенно с налоговой службой и с таможней. Хочу передать большую благодарность от фирмы «Керамия», не могли решить на уровне области в течении трех недель, но благодаря вмешательству президента УСПП открыли таможенный терминал на предприятии. Сейчас оно может спокойно отправлять свой груз на экспорт.

Приоритетного внимания требует работа по уменьшению тарифов на электроэнергию, по энергосбережению и энергоэффективности. Хотел бы предложить, что бы УСПП взял ее под свой контроль. Доводится слышать с каждой трибуны про энергоэффективность производства, но где механизмы для этого? В свое время был принят закон «Про кредитно-финансовые учреждения», но он так и не заработал. Возможно, есть смысл вернуться к этому закону, подумать о каких-то других схемах финансирования таких программ на предприятиях. В рамках Евро-африканского фонда мы работали в Европе и выяснили: есть ряд серьезнейших научных и готовых до внедрения разработок, в том числе и наших ученых, которые трудятся на Западе. Есть предложения, которые позволяют нам экономить электроэнергию до 40%, это нагревательные приборы, отопление; до 15% — это станки, оборудование. Но для того, что б их внедрить, естественно, нужны деньги, которых у предприятий нет. Очевидно, нужна третья сторона, кредитно-финсовая установка или что-либо еще. Увязать такие моменты на уровне УСПП, его комиссии по энергоэффективности, энергосбережению было бы очень неплохо.

И еще одна инициатива. Наше Конотопское отделение вышло с предложением создать авиационное сельскохозяйственное предприятие, которое будет заниматься летной техникой для сельского хозяйства. Для этого нужно взять некондиционные вертолеты и самолеты, которые стоят на балансе министерства обороны, и, возможно, передать на баланс того же министерства аграрной политики. Кстати, мы уже написали туда письмо, но ответ был — «нам сейчас не до этого». А когда будет «до этого»? Надо, я думаю, просто толково работать, и тогда будет результат.

Чекаємо вас в АМКУ із заявами та пропозиціями!

Лариса Колесник, заступник Голови
Антимонопольного комітету України

Хотіла б від імені Антимонопольного комітету подякувати за плідну співпрацю, яка відбувається між Антимонопольним комітетом та УСПП.

Сьогодні йшлося про те, що у країні існує монополізація на ринках енергетики та ЖКГ. Але закон про природні монополії говорить, що ці ринки є монополієними, це встановлено державою. Сама ж монополізація ринку не є страшною, небезпечне зловживання монополієм становить. Тому ми чекаємо на вас в АМКУ із заявами та пропозиціями.

Ми зі свого боку слідкуємо за ринком. За цей рік до нас надійшло 5326 заяв, що на 36% більше, ніж у минулому. Органами АМКУ було припинено 2028 випадків зловживання монополієм становить, а у минулому році ця цифра становила 1356, тобто зростання на 50%.

Хотіла б наголосити, що Антимонопольний комітет являє собою орган оскарження державних закупівель, законодавець надав нам право розглядати будь-яку ситуацію. Я сама є головою колегії з закупівель, і хочу сказати, що більшість скарг, які надходять від підприємців, задовольняються. На сьогоднішній день можна оскаржити закупівлю в одного учасника. Тому просимо вас спілкуватися з нами і звертатися до нас.

Ми створили спільну експертну групу АМК-УСПП і будемо в грудні затверджувати план основних заходів на 2013 рік та обов'язково заплануємо спільне засідання з аналізу монополізації внутрішнього ринку України.

Активізація кредитів для ключових галузей економіки можлива

Олександр Петрик, директор Генерального економічного департаменту НБУ

Промисловці і підприємці говорять про високу ціну кредиту. В ринковій економіці на неї впливають інфляція та інші ризики з боку економіки. Це є істиною. Якщо б ми були на з'їзді банкірів, то наші оратори б розповідали про низькі ставки, бо вони дивляться на ситуацію з іншого боку. Треба знижувати ризики — звичайно, й ціна за кредити буде зменшуватися. Є багато проблем — й судова система, й питання застави, які примушують банки бути обережними. Але зараз Президент країни наголосив, що розробляється новий план дій, одним із ключових компонентів якого буде саме активізація кредитів ключовим галузям економіки через залучення банків. А ставка по кредитам буде визначатися і урядом, який братиме участь у процедурі компенсування. Така схема працювала кілька років у сільському господарстві. Думаю, чим швидше ми цю схему реалізуємо, тим краще буде і для економіки, і для банківської системи. У фінансовій системі все пов'язано, центральний банк не може давати надлишкову грошову масу, він дає, якщо його партнером виступає уряд, бізнес, населення.

Хочу зауважити, скільки факторів насправді впливає на систему кредитування. Це наші держмонополії, які рік від року відсмоктують великі

фінансування з бюджету. Необхідно займатися детінізацією економіки, національний банк розробив конкретні заходи зі зростання безготівкового обігу. Не відкладати роботу на довгостроковий період, а починати вже зараз, працювати комплексно, враховуючи усі ризики та складові кредитної політики — тоді і успіх не забариться.

Селекторні наради – наше ноу-хау з керівництвом УСПП

Сергій Сьомка, директор департаменту митного контролю та оформлення ДМСУ

Перш за все хочу від імені Державної митної служби України висловити велику подяку за плідну співпрацю протягом 2012 року. Скажу відверто, що ця взаємодія не завжди була зручною для нас, бо УСПП нас критикував, вказував на недоліки. Але думаю, що така співпраця корисна. Вона буде розвиватися і в подальшому.

Стосовно Митного кодексу, тут ми також вдячні УСПП за активну позицію при розробці. Дійсно, він визнаний міжнародними експертами як один з найбільш вдалих проєктів на теренах СНД і країн Східної Європи. Ми розуміли, що це не може бути ідеальний документ, він буде доопрацьований. Тому вже після двох тижнів чинності був проведений перший круглий стіл, були запрошені відомі українські експерти, економісти, і почалося обговорення практичних наслідків. У серпні було проведено моніторингове дослідження. Більше 56% респондентів визнали, що кодекс має позитивні результати. Був проведений і так званий регіональний моніторинг, після якого відбулася селекторна нарада Державної митної служби з залученням регіональних відділень УСПП. Це — наше ноу-хау спільно з керівництвом УСПП, коли ми запрошували в он-лайн селекторної наради представників регіональних підрозділів УСПП спільно з підприємствами, які є членами УСПП, і обговорювали їх проблеми. Ця модель дуже ефективно спрацювала, аналогічний захід заплановано провести на початку грудня цього року.

Хотів би вас запросити до участі в соціологічному опитуванні щодо Митного кодексу, воно буде проводитися науковою установою. Для нас дуже важливо відчувати реакцію саме реальної української промисловості.

В рамках нашої робочої групи вже напрацьовуються пропозиції щодо внесення змін до Митного кодексу. Як ми і думали, практичне застосування показало, що треба вдосконалити систему митних зон промислового типу з окремим митним режимом, механізм ввезення акцизних марок із іноземних держав для українських виробників. Ми побачили точкові питання, які треба виправити, щоб покращити умови для розвитку української промисловості. Сподіваюся, наша співпраця в подальшому буде такою ж плідною.

Програма першочергових дій

Підсумком жвавого обговорення шляхів зростання ділової активності українського бізнесу на засіданні Правління УСПП 16 листопада стало ухвалення Програми першочергових дій.

Кабінету Міністрів України та усім громадським організаціями бізнесу Правління доручило виконання Державної програми розвитку внутрішнього виробництва (Постанова КМУ № 1130 від 12.09.2011 р.) шляхом імпортозаміщення, локалізації виробництв у країні. На думку членів УСПП, вступ України в СОТ модифікував інструменти захисту внутрішніх ринків, й нині на часі — не відмова від захисту, а тонка розумна політика протекціонізму. Україна має можливість обмежувати доступ на внутрішній ринок низькоякісної та дешевої продукції, покласти край контрабанді та тіньовим схемам імпорту.

До КМУ та Національного банку була спрямована вимога розробити спільну програму з кредитування реального сектору економіки. Уряд, на думку УСПП, має переглянути роль державних банків і спрямувати їх ресурси на кредитування виробництв. Комерційним банкам треба запропонувати стимулююче рефінансування, зниження резервних вимог під активи та компенсацію вартості кредитних ресурсів, тоді вони активно запровадять програми кредитування виробників.

Правління висловило неабияку стурбованість щодо монополізації внутрішніх ринків і запропонувало Антимонопольному комітету поглибити співпрацю заради протидії перешкодам вільної конкуренції.

Зібрання обговорило неефективність системи державних закупівель в країні і наголосило на необхідності пріоритетного спрямування державних коштів на забезпечення замовленнями вітчизняного виробника. Промисловці наполягають на прийнятті закону, який би зумовив участь в конкурсних торгах лише тих учасників, які мають власні виробничі потужності або центри обслуговування на території України.

Програма першочергових завдань наголошує на вдосконаленні експортної політики. Нині експорт України — це більше 50% її прибутку, який представлений продуктами хімії, металургії, трубної та харчової промисловості. Але існує малий експорт, продукція якого реалізується в десятки, сотні країн світу, активно освоюючи нові ринки. Він також потребує податкових та митних стимулів.

Дуже важливим є пошук шляхів зниження тарифів на енергетичні ресурси для вітчизняних підприємств. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, та УСПП здатні попрацювати над розробкою програм, які дозволять знизити собівартість виготовленої продукції вітчизняних підприємств та підвищити їх конкурентоспроможність.

За участі громадських об'єднань бізнесу, галузевих асоціацій та органів державної влади Правління УСПП вимагає розробити Державну програму підтримки вітчизняного агропромислового комплексу України.

Окремі пункти Програми присвячені вдосконаленню адміністрування ПДВ, недопущенню негативної практики авансових платежів у вигляді сплати податку на прибуток підприємств, заходам з детінізації економіки.

На думку промисловців, економіці потрібен постійний моніторинг, аналіз впливу Податкового кодексу України, змін податкової системи на ділову активність, умов інвестування та конкурентоспроможності.

Правління вимагає від влади посилити діалог з об'єднаннями та організаціями бізнесу, забезпечити безумовне виконання законів зі сприяння розвитку громадянського суспільства, припинити практику, коли суттєві зміни до економічних законів підприємництва ухвалюються без поради з діловим середовищем.

Механізми партнерства потребують ретельного аналізу

Серед досягнень УСПП, які ми особливо виділяємо у зв'язку з ювілеєм організації — 20-тиріччям з моменту створення, на першому місці постало вміння будувати діалог з владою. Його глибина та змістовність — це й можливість оперативно, по суті, захищати права та інтереси промисловців, підприємців, роботодавців, й запорака участі ділової громади в процесі розробки законів, нормативних актів, контролю за їх втіленням в життя, виявленням порушень та недоліків, й залучення громадянського суспільства до державницької управлінської практики.

Ми добре знаємо про результативність комунікацій з владою на всеукраїнському рівні, про це достатньо писали у «Віснику УСПП». Але якими є справи на місцях? Чи охоче йдуть на діалог органи місцевого самоврядування? Чи не зустрічаємося ми з настроями формалізму, поверховості, неповаги? Саме цьому було присвячене опитування, яке редакція «Вісника» провела серед керівників регіональних відділень.

Отже, в більшості регіональних відділень укладено низку угод за аналогією з тими, які підписані президентом УСПП А.К.Кінахом — з обласними адміністраціями, державними податковими, митними службами в областях, територіальними відділеннями Антимонопольного комітету України, відділами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики в областях тощо.

Як і в УСПП в цілому, в багатьох регіонах на основі вказаних угод створені робочі (узгоджувальні) групи, частіше всього — з податковою та митною службами. В Донецьку зусиллями узгоджувальної групи ДПСУ-УСПП в момент масового внесення змін до реєстраційних документів підприємців у травні-червні 2012 р. було продовжено час їх прийому, включено додаткову телефонну лінію для консультацій. У Вінниці через звернення до голови ДПС скасовані безпідставні претензії податківців до фермера Мельника. У Кіровограді така група розглянула матеріали щодо зменшення тиску контролюючих органів на бізнес, до її думки прислухалася ОДА. В Харкові, за проханням наших активістів, ДПСУ розглянула справу об'єднання «Енергоресурс і КО», й воно отримало свідоцтво платника ПДВ, хоча напередодні мало шість відмов з незрозумілих причин.

Багато представників УСПП беруть участь у роботі колегій, громадських рад при органах місцевої влади. Вони активно діють у Вінниці, Кіровограді, Запоріжжі, Донецьку, Луцьку тощо.

Через такі суспільні інституції «організований РВ УСПП на Волині супротив підприємницької спільноти щодо чисельних порушень при прийнятті місцевих нормативно-правових актів суттєво вплинув на покращення роботи держслужбовців». Регіональна Рада підприємців у Волинській області примусила обласну прокуратуру провести перевірку роботи Луцької міської ради із зазначених питань. Було направлено подання щодо виправлення недоліків регуляторної політики.

В Івано-Франківську колегія ОДА за ініціативою РВ УСПП розглянула заходи зі сприяння захисту бізнесу від недобросовісної конкуренції, рейдерства, неправомірних дій державних органів. У Вінниці завдяки зверненню членів колегії до голови ОДА приведені у відповідність до закону тарифи монопольної установи «Вінницягаз».

Однак не завжди промисловцям і підприємцям вдається захистити свою позицію як силами РВ УСПП, так і в складі чисельних громадських структур при органах влади. На жаль, є випадки «кричущого ігнорування владою позиції РВ УСПП». Уже понад рік підприємці Івано-Франківщини не можуть добитися виконання місцевою владою рішення Івано-Франківського господарського суду та Вищого апеляційного господарського суду України щодо незаконного підвищення цін на оренду землі для підприємств міста.

В Луцьку підприємці виступають проти рішення міської ради про правила розміщення та функціонування тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності, які не відповідають вимогам чинного законодавства, ухваленого всупереч наказу Мінрегіонрозвитку. Коли ділова спільнота звернулася до суду, виконком прийняв рішення старого змісту за новими реквізитами.

Якщо в Донецьку, Запоріжжі, Вінниці, Кіровограді тощо «заклики та пропозиції РВ УСПП розглядаються в першу чергу», а «представників та експертів союзу запрошують на всі заходи соціально-економічного життя і розвитку регіону», то в інших областях влада часто намагається використати промисловців і підприємців для підтримки «окремих» рішень, які, як мінімум, не підкріплені достатнім техніко-економічним та соціальним обґрунтуванням, як максимум, — зовсім не відповідають чинному законодавству.

Однак в Харкові ситуація виглядає просто неприпустимо. РВ УСПП не вдається налагодити конструктивну співпрацю з облдержадміністрацією, промисловці неодноразово зверталися до голови ХОДА з проханням включити своїх представників до колегії ОДА. Певно, за наполегливістю керівник РВ УСПП

О.С. Ільютко був виведений зі складу радників голови ХОДА на громадських засадах. Неодноразово намагалися харків'яни налагодити ділові стосунки з управлінням МВС. Однак в регіоні, де існують непоодинокі факти рейдерства й неправомірного застосування сили до бізнесу, жодної відповіді від керівництва міліції отримано не було.

Органи влади доволі часто обговорюють з бізнес-колами тему соціальної відповідальності. Цікаве повідомлення з цього приводу прийшло з Івано-Франківська: «У нас в регіоні теми СВБ не виникає, а якщо й виникає, то відповідальність бізнесу пов'язується з банальною «господаркою» — побудувати каналізаційний колектор або очистити якусь територію від сміття». Зрозуміло, таким чином місцева влада за правом сили перекладає на підприємства свої обов'язки. У Донецьку «члени РВ УСПП реалізують програми СВБ незалежно від закликів влади — на свій розсуд».

Отже, опитування свідчить, що картина партнерства бізнесу і влади в регіонах виглядає дещо не так, як би нам хотілося. І харківські приклади, й певна млявість співпраці в інших регіонах потребують ретельного аналізу, напрацювання спеціальної тактики дій громадських організацій у випадках, коли влада за певних причин не налаштована на партнерство, дієвих методів допомоги обласним структурам з центру.

Одна з порад — звернутися до законів України з розвитку громадянського суспільства. Хочемо нагадати, що в країні існує абсолютно вичерпна законодавча база з цього приводу. Особливу увагу рекомендуємо звернути на Указ Президента України «Про Стратегію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні та першочергові заходи щодо її реалізації». Саме тут йдеться про те, що «стратегічними пріоритетами... є забезпечення участі інститутів громадянського суспільства у формуванні та реалізації державної, регіональної політики, зокрема, шляхом створення умов для забезпечення широкого ефективного представництва інтересів громадян в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, проведення регулярних консультацій (діалогу) із громадськістю з найважливіших питань життя суспільства і держави».

Дуже важливо, що разом зі Стратегією був затверджений План її виконання, де передбачено «проведення оцінки результатів діяльності органів виконавчої влади, їх структурних підрозділів за напрямом «робота з громадськістю» (відповідальний КМУ, термін — жовтень 2012 р.).

Отже, підстави рішуче діяти і домагатися реалізації своїх прав у діловій громаді є, й достатньо ефективні. Як це робити — листами, зверненнями, публічними заходами, адресуванням до ЗМІ — вирішувати нам.

Однак є в нашій медалі й зворотна сторона. Як свідчать опитування, самі підприємці неохоче беруть участь у співпраці з владою, не часто висловлюють ініціативу бути включеними в колегії, громадські ради, робочі групи. Дехто посилається на зайнятість, дехто заздалегідь натякає на невисоку результативність такої співпраці. Хочу процитувати віце-президента УСПП Віталія Майка: «Коли ми не домагаємося в уряді потрібних для промисловців рішень, я б не поспішав звинувачувати уряд. Це — слабка аргументація нашої правоти, невміння до кінця відстоювати власну точку зору. Якщо УСПП — це колективний розум, треба його належним чином використовувати».

Підготувала Олеся Гутовська

Визначені переможці конкурсу «Підприємницький талант України-2012»

16 листопада святковою церемонією наго-родження завершився перший національний конкурс «Підприємницький талант України-2012», організатором якого виступила компанія Amway в Україні, а співорганізатором — УСПП. Експертне журі підбило підсумки конкурсу та визначило найкращих у восьми номінаціях та ім'я головної переможниці з понад 130 учасниць.

Перемогу в своїх номінаціях здобули:

- номінація «Втілення мрії» — **Оксана Балакшина**, загальноосвітня приватна школа «Афіни»;
- номінація «Соціально відповідальний бізнес» — **Марічка Артїш**, консалтинговий центр «ПЕРСПЕКТИВА-М», спеціалізується на питаннях управління, формування мереж та PR, пошуку інноваційних рішень, індивідуальних програмах для власників та керівництва;
- номінація «Сімейні традиції в бізнесі» — **Ганна Пушкар**, студія «РозУмка», проводить заняття з розвитку для дітей від 11 місяців, підготовки до школи тощо, та **Любов Зубова**, ТОВ «ФІФ», займається розробкою та виготовленням екологічно безпечної продукції для пакування);
- номінація «Творчий бізнес» — **Тетяна Риліна**, творча майстерня «Артос», де всі бажаючі можуть взяти уроки живопису і малюнку, пройти різноманітні майстер-класи, відвідати заняття з арт-терапії;
- номінація «Інтелектуальний бізнес» — **Марія Башлик**, лабораторія наукових розваг «Весела наука»;
- номінація «Баланс дім-робота» — **Наталія Ковріна-Уяник**, ТОВ «Робота плюс», надає рекламні, інформаційні та рекрутингові послуги з працевлаштування;
- номінація «Успішний стартап» — **Єлизавета Грудинкіна**, компанія «Mailer», сервіс e-mail маркетингу;
- номінація «Екологічний бізнес» - **Олена Поскребушева**, «Милко від Умки», виробництво мила ручної роботи з натуральних компонентів.

Спеціальний приз від журналу «Наталі» отримала **Тетяна Абрамова**, керівник Дому моди «РІТО», за значний внесок у розвиток української моди і створення власного бренду.

Спеціальний приз від Українського союзу промисловців і підприємців був вручений туристичній компанії «Країна У», керівник **Вікторія Будівська**. Вона, створивши компанію в докризовому 2007 році, зуміла

вистояти в непростий для українського бізнесу період, розвинути та здобути собі клієнтів і хороше ім'я на туристичному ринку. Особливі пропозиції «Країни У» — внутрішні тури, корпоративні та індивідуальні. Це різноманітні подорожі Карпатами та Прикарпаттям, відвідування замків, історичних пам'яток Центральної України та Криму, поєднання навчання та відпочинку. Саме такі тури приваблюють в Україну іноземних туристів.

Головний приз першого національного конкурсу «Підприємницький талант України-2012» отримала **Наталія Ковріна-Уяник** (ТОВ «Робота Плюс») — вона візьме участь у Всесвітньому конгресі підприємців в Ріо-де-Жанейро (Бразилія).

Компанія, яку створила Наталія в 1996 році, стала визнаним лідером на українському ринку праці, вона надає комплекс рекламних та інформаційних послуг з працевлаштування. П'ять друкованих видань («Пропоную роботу», «Срочно потребують!», «Робота для жінок», «Пропонуємо оголошення про товари та послуги нашого міста», «Робота в Києве»), п'ять інтернет-ресурсів для тих, хто шукає роботу, та роботодавців, рекрутингове агентство — це основні підрозділи компанії. «Створюючи і продумуючи кожний етап розвитку свого бізнесу, я ніколи не забувала про співробітників. Певно, багато хто погодиться зі мною: знайти і згуртувати колектив однодумців дуже складно. Однак мені, певно, це вдалося. Багато хто прийшов у компанію юнаками та дівчатами, нині вони стали дружинами, чоловіками, батьками. Я пишаюся і дуже радію тому, що вони багато часу працюють зі мною і довіряють мені як керівнику. А це — головний показник успішності. За 16 років життя компанії в колективі виникло 76 подружніх пар та народилося 82 дитини», — розповідає Наталія Ковріна-Уяник. Вона й сама щаслива мама п'яťох (!!!) дітей.

Довідка. Перший національний конкурс для жінок «Підприємницький талант України-2012», який проводила компанія «Емвей Україна» і УСПП, стартував 1 липня. Головне завдання конкурсу — знайти успішних жінок, які стали б джерелом натхнення і зразковим прикладом для молодих українок в організації їх власного незалежного бізнесу. У конкурсі «Підприємницький талант України-2012» брали участь громадянки України, яким більше 21 року. Учасниця повинна бути творцем, власником або співвласником малого чи середнього бізнесу (з оборотом до 25 млн гривень на рік і кількістю працівників до 500 осіб) або показати приклад успішної самозайнятості з отриманням доходу для себе і сім'ї.

Здобутки року, що минає

Активісти регіональних відділень Союзу наполегливо боролися за гідні умови для розвитку вітчизняного бізнесу, малих та середніх підприємств, відстоювали їх законні інтереси в податкових і митних органах, сприяли у виході на зовнішні ринки тощо. Багато перешкод було у виконанні цієї особливої місії,

Едуард Набока, виконавчий директор Харківського РВ УСПП

Цей рік був надзвичайно плідним для Об'єднання промисловців і підприємців Харківської області. Одним із найбільших наших досягнень є встановлення партнерських відносин з Державною податковою службою України у Харківській області та обласною митницею, з Управлінням державного департаменту України з питань виконання покарань в регіоні тощо.

Цьогоріч, вперше в області, за нашого сприяння Харківська національна академія міського господарства розпочала підготовку магістрів за кваліфікацією «аналітик з питань фінансово-економічної безпеки». Навчання також розпочали і магістри з безпеки, які отримають кваліфікацію «професіонал з фінансово-економічної безпеки».

Дуже плідною й результативною виявилася організована Харківським РВ УСПП зустріч українських і турецьких бізнесменів, результатом якої стало утворення координаційної Ради з розвитку та просування взаємних економічних інтересів.

Реагуючи на звернення нашого колективного члена компанії «Енергоресурс і КО» щодо неприпустимості введення в дію постанови НКРЕ стосовно відміни класів споживачів електричної енергії та внесення змін у відповідну Методику обрахування витрат на утримання технологічних електричних мереж, ми домоглися відкликання цієї постанови. За ініціативи УСПП при НКРЕ була створена Робоча група з доопрацювання даного документа.

Наш колективний член — Харківська обласна громадська організація «Союз працівників сфери безпеки» (керівник Володимир Косенко) — є ініціатором громадського обговорення питання зміни ліцензійних умов недержавної безпекової діяльності. До цього процесу долучилися і Рада з безпеки УСПП, умови було змінено, і це наша спільна перемога.

Незважаючи на всі ці позитиви, є й проблемні

«захисники» завзято долали цей тернистий шлях, сміливо вказуючи можновладцям на їх недоліки в роботі. Про життя кількох найбільш ініціативних регіональних відділень УСПП, про головні успіхи і невдачі року розповідають їх виконавчі директори.

питання. На жаль, комунікувати з нами відмовляється Головне управління внутрішніх справ у Харківській області, до якого у підприємців області є чимало запитань. Наші звернення чомусь ігноруються, на листи приходять стандартні, ні до чого не зобов'язуючі правоохоронців, відповіді. Проте ми не здаємося і будемо надалі добиватися того, щоб думка бізнесу на Харківщині була почута можновладцями.

Станіслав Остапенко, виконавчий директор РВ УСПП в Запорізькій області

Майже рік Запоріжжя лихоманило з приводу критичної ситуації, що склалася в металургійному комплексі у зв'язку з падінням обсягів споживання металопродукції, зниженням цін на продукцію та постійним зростанням тарифів на електроенергію. Під загрозою скорочення опинилося більше 1700 працівників підприємства «Дніпродзспецсталь», на межі виживання балансував Запорізький завод феросплавів, на якому працює понад 2000 людей.

Фактично закритий Запорізький алюмінієвий комбінат, значно знижені обсяги виробництва на підприємстві «Український графіт», відсутні перспективи розвитку на «Запоріжжкоксі» та Запорізькому титано-магнієвому комбінаті.

Запорізьке РВ УСПП одне з перших почало бити на сполох. Його керівництво провело чимало зустрічей з головою облдержадміністрації, Запорізької обласної ради профспілок, керівниками підприємств. Було підготовлено звернення до уряду з вимогою вжити невідкладних заходів задля поліпшення ситуації і недопущення припинення роботи основних бюджетотворюючих підприємств країни. В результаті наших спільних зусиль скорочення працівників заводів зупинено, що, у свою чергу, значно зменшило соціальне напруження в регіоні.

Своїми успіхами потішили підприємства, що входять до Запорізького РВ УСПП. Підприємство «Мотор Січ» успішно завершило процедуру сертифікації вертолітного виробництва, що дозволяє приступити до

серійного виробництва вертольотів типу Мі-8МСБ. Змонтована вже виробнича лінія з випуску вертольотів, підписано контракт з американською компанією на поставку в США у першій половині 2013 року партії вертольотів Мі-8МСБ.

Буквально в чистому полі запорізькими підприємцями Юрієм Рековим збудовано завод напівпровідників, де працює близько 1000 робітників, Юрієм Гридасовим — завод з виробництва технічних і автомобільних мастил та олій «Юкойл». Нові робочі місця в місті створили також Володимир Клименко, який очолює науково-виробничу фірму «Піраміда», та Василь Завгородній, що керує підприємством «Полімер».

Керівництво Запорізького РВ УСПП щиро розділяє радість колективу ТОВ «Запорізька Хендлінгова компанія» та її керівника Віталія Павелка з приводу перемоги у міжнародному економічному конкурсі «Ліга кращих» та здобуття нагороди «Підприємство року-2012».

Кілька слів про нашу взаємодію з центральним апаратом УСПП. У цілому нам імponує та доброзичливість і привітність членів апарату при наших контактах, але все ж хотілося б мати більш тісний зворотній зв'язок від наших пропозицій, прохань та звернень. Як правило, надаються до розгляду і експертизи законопроектів, і постанови уряду на дуже короткий термін, ми напружуємо спеціалістів з їх оцінки, але не маємо відповідей, що по ним зроблено: скільки прийнято, відхилено, чому тощо.

Сергій Бедзай, виконавчий директор обласного відділення УСПП

2012 рік був непростим, але Кіровоградське РВ УСПП, сповнене ентузіазму, посилено працювало над пошуком дієвих шляхів оздоровлення економіки, підприємницького руху в області. Не все вдалося реалізувати, однак окремі позитивні зміни є, і це дає нам хорошу надію на перспективу.

Головна проблема, на наш погляд, лежить у площині збалансування та врегулювання інтересів у трикутнику влада — бізнес — громада. У цьому контексті ми не поділяємо думку тих поодиноких підприємців, які більше схожі на рабовласників або деяких «владик», робота яких у владних коридорах пов'язана з перерозподілом та подальшим особистим збагаченням. Якраз ці питання і лежать на поверхні багатьох проблем. Ми їх бачимо і відслідковуємо, даючи принципову оцінку через засоби масової інформації, обговорюючи в підприємницьких колах.

При Кіровоградському РВ УСПП ми створили

бізнес-центр «КРЕДО». Його діяльність спрямована на оптимізацію бізнес-процесів, консультування підприємців щодо перспектив подальшого розвитку. Керівник бізнес-центру Ніна Махина провела в обласних та міських центрах зайнятості чимало тематичних тренінгів для безробітних і роботодавців.

В області працює чимало бізнес-структур членів УСПП, які є соціально відповідальними роботодавцями, вони створили і створюють належні робочі місця, дбають про добробут своїх працівників. Серед них — м'ясокомбінат «Ятрань», підприємства «Друкмаш — центр», «Червона зірка», «Радій», «Зерновик», Кіровоградська швейна фабрика «Зорянка», фірма «ТІК» та багато інших.

На 2013 рік ми виділили три пріоритетні напрями нашої роботи. Перший — це пропаганда соціальної місії УСПП, другий — посилений захист прав та інтересів підприємців і третій — тісна взаємодія з місцевими органами влади, що є запорукою успішного соціально-економічного розвитку області.

Андрій Фролков, заступник голови Правління — виконавчий директор Сумського РВ УСПП

Протягом 2012 року ми посилено займалися налагодженням взаємовідносин з обласними податковою й митною службами. Фахівці УСПП виступають у ролі посередників: допомагають складати заперечення до актів перевірки, скарги на податкові повідомлення — рішення, беруть участь у засіданнях узгоджувальних комісій.

Багато звернень і запитань стосується роз'яснення тих чи інших норм нового податкового законодавства. Сьогодні склалася така дивна ситуація: згідно з нормами Податкового кодексу України органи ДПС не можуть надавати узагальнюючі податкові роз'яснення норм податкового законодавства, а лише індивідуальні консультації. В результаті — податкові органи просто завалені запитаннями платників податків.

Сумське РВ УСПП спільно з місцевими податковими органами знайшло вихід з цієї ситуації. На основі підписаного меморандуму про співпрацю ми готуємо практичні поради щодо застосування норм Податкового кодексу України і поширюємо їх серед підприємців, що значно спрощує їм життя.

Ще питання, які нас сьогодні дуже хвилюють, це нарощування обсягів сплачених наперед податків, затягування з відшкодуванням ПДВ експортерам. Тут сподіваємося на допомогу центрального апарату УСПП.

Під час засідання Правління УСПП.

Молоді підприємці мають змогу перейняти досвід досвідчених керівників.

Віце-президенти УСПП Олександр Шніпко та В'ячеслав Маслов.

Колеги обговорюють нові можливості для підприємців.

Семінар Швейцарської програми підтримки імпорту (SIPPO) для підприємців меблевої та деревообробної галузі.

Президент Канадсько-української торгової палати Зенон Потічний запросив українських підприємців до співпраці.

Президент УСПП Анатолій Кінах та професор, в.о. ректора Дипломатичної академії України Наталія Татаренко.

УСПП заручився підтримкою Національної бібліотеки ім. В.І.Вернадського.

Під час засідання Ради Міжнародного конгресу промисловців і підприємців в Калінінграді.

Засідання робочої узгоджувальної групи УСПП, ООРУ та ДПСУ під головуванням першого віце-президента УСПП Сергія Прохорова та заступника голови ДПСУ Андрія Ігнатова.

Делегація українських бізнесменів під час візиту до Республіки Кіпр.

УСПП і Торгово-промислова палата Кіпру підписали Угоду про поглиблення партнерства.

Автомобіль «Електрон» вартує уваги держави

УСПП всебічно підтримує вітчизняних товаровиробників, які, незважаючи на труднощі, ступили на шлях інноваційного розвитку і сьогодні виробляють сучасну продукцію, що може гідно конкурувати зі своїми закордонними аналогами. Серед них, зокрема, ПАТ «Концерн-Електрон», який у листопаді цього року, в ході Х Міжнародної спеціалізованої виставки «КомунТех-2012», презентував перший вітчизняний багатофункціональний автомобіль малої вантажопідйомності – «Електрон».

Україна – в особі львівського заводу «Електронмаш», що входить до «Концерну-Електрон», – перша держава на теренах СНД, яка спромоглася виготовити такий високоекономічний та екологічно чистий автомобіль, використавши при цьому винахід українських науковців – акумулятор з конденсаторною батареєю надвисокої ємності, яка дозволяє використовувати в роботі автомобіля електричну енергію. Аналог вітчизняного «Електрону» існує лише в Німеччині і Чехії, відтак винахід львівських підприємців можна по праву назвати справжнім проривом.

Автомобіль «Електрон» – це універсальний механізований комплекс на компактному, економічному, повноприводному і високоманевреному шасі, з уніфікованими агрегатами та вузлами. На шасі автомобіля встановлено гідроманіпулятор, завдяки якому оперативно монтується декілька типів кузовів (у т.ч. самоскидних) та гідро- й механічні приводи для 50 видів навісного обладнання різного призначення. Завдяки цьому машина здатна, залежно від пори року, очищати вулиці від снігу, мити їх, ремонтувати дороги й тротуари, доглядати зелені насадження, вивозити контейнери зі сміттям із важкодоступних місць та виконувати багато інших важких комунальних робіт. Також автомобіль може використовуватися в будівництві, промисловості, сільському господарстві тощо.

Голова Правління ПАТ «Концерн-Електрон», керівник Львівського регіонального відділення УСПП Юрій Бубес каже, що ідея виробництва такого автомобіля з'явилася кілька років тому, коли в ході спілкування з міською владою з'ясувалося, що їй необхідні невеликі вантажівки. На сьогодні випущено близько 10 машин, а потужності підприємства дозволяють збільшити їх виробництво до 150 одиниць на рік. Інвестиції в проект склали більше 10 млн грн, а купити їх планують за три-чотири роки.

«Автомобіль «Електрон» є малогабаритним, він може одночасно обслуговувати парки, маленькі вулиці,

стадіони, аеропорти, вокзали залізниці, електростанції. У Європі вартість такої машини складає більше 100 тисяч євро, а вітчизняний аналог коштує на 40% дешевше. Така цінова лояльність вже забезпечила нам перших покупців», – розповідає Ю. Бубес. І додає, першими споживачами автомобіля, швидше за все, стануть комунальні підприємства Львова.

Заступник начальника матеріально-технічного забезпечення і логістики «Укргідроенерго» Вадим Жайворонок говорить, що його компанія також має намір придбати дві-три таких вантажівок для прибирання доріг. За його словами, до цих пір підприємство використовувало автомобілі КамАЗ, але вони обходяться в два-три рази дорожче за львівську техніку.

На думку генерального директора компанії «AUTO-Consulting» Олега Омельницького, такий автомобіль буде затребуваний в невеликих містах, де не може працювати велика спецтехніка. «З урахуванням потреби країни в таких машинах порядку 2 тис. на рік українське підприємство має шанси на успіх у цьому проєкті», – вважає фахівець.

Сьогодні українські міста мають високу потребу в докорінному технічному переоснащенні комунальних господарств, у тому числі автотранспортом та засобами механізації в сферах благоустрою – адже понад 70% автотранспортних засобів комунальних підприємств безнадійно застарілі і потребують негайної заміни. Саме тому ініційоване і здійснене «Електронмашем» за рахунок власних коштів виробництво сучасних універсальних і високоекономічних автомобілів «Електрон» заслуговує на велику державну увагу, вважають в УСПП.

Підтримка держави має полягати перш за все у запровадженні для такого виробництва податкових канікул як мінімум на 10 років, у звільненні від сплати ПДВ та ввзного мита на те обладнання, яке не виробляється в Україні. Також актуальним буде часткова компенсація банківських кредитних ставок до 3-5% річних, спрощення системи тендерних закупівель автомобільної, комунальної та електротранспортної техніки через надання пріоритетності продукції українських виробників, а також шляхом державного замовлення. На часі розробка та реалізація нових комплексних державних програм розвитку автомобільної техніки, в тому числі і для сфери благоустрою та комунального господарства, в рамках яких держава могла б компенсувати містам за рахунок державного бюджету до 50% вартості придбаної нової техніки.

На досягнутому «Концерн-Електрон» не збирається зупинятися. Вже у грудні цього року підприємство презентує свій другий винахід – низькопольний надсучасний швидкісний трамвай.

Рівень довіри підприємців до ДПС залишається невисоким

Юлія Дроговоз, голова Комісії УСПП з питань економічної політики

На початку 2012-го року Державна податкова служба України задекларувала ряд реформ, головна ціль яких полягала у перетворенні фіскального відомства у сервісну службу, налагодженні комунікацій з платниками податків.

Для цього ДПС України було створено Акредитований центр сертифікації електронних ключів, сервісні центри обслуговування платників податків, офіс обслуговування великих платників податків. Здійснено комплекс заходів для підготовки Програми лібералізації державної податкової політики на 2013-2014 рр. Почали

діяти нові он-лайн-сервіси «Пульс податкової» — гаряча телефонна лінія, що працює для повідомлень платниками податків про корупцію, про перешкоди та труднощі спілкування з податківцями, «Перевірка свідоцтв платника єдиного податку», а також «Дізнайся більше про свого бізнес-партнера». У планах запуск ще одного сервісу — «Податковий асистент», через який податківці будуть повідомляти підприємців про виявлені податкові ризики.

2012 рік охарактеризувався також прийняттям цілої низки законів про внесення змін до Податкового кодексу України. УСПП не був осторонь цих процесів, тісно співпрацював з ДПС. Внесено 26 пропозицій та поправок до законопроекту 9661-д, які надійшли від Економічної ради УСПП, галузевих асоціацій, громадських організацій. З цих пропозицій в Законі України № 4834-VI від 24.05.2012 р. враховано близько 50%. Серед них, зокрема, зняття обмеження для застосування спрощеної системи оподаткування з осіб, що здійснюють кур'єрську діяльність та діяльність у сфері зв'язку, яка не підлягає ліцензуванню; збереження права на податковий кредит у разі зміни напрямку використання товарів, робіт, послуг, необоротних активів (зі складу невиробничих до складу виробничих) тощо.

Деякі пропозиції ще не знайшли своєї реалізації в нормах ПК України, але робота над ними триває. Так, на думку експертів УСПП, необхідно скасувати обмеження для добровільної реєстрації платниками ПДВ новостворених суб'єктів господарювання; скасувати такий реквізит податкової накладної, як номер та дата ВМД; удосконалити порядок сплати авансових внесків з податку на прибуток; вийняти дату запровадження податкових різниць; наблизити податковий облік до бухгалтерського (а не навпаки) в частині врахування витрат на ремонти та поліпшення основних засобів, а також вирішити низку питань, пов'язаних з адмініструванням податків і зборів, у тому числі процедури бюджетного відшкодування ПДВ.

Вирішити проблеми, обумовлені відсутністю законодавчого врегулювання або неоднозначним тлумаченням його норм, допомогли узагальнюючі податкові консультації. З початку року ДПС України було видано понад 30 таких документів, наразі готується ще 12. Участь в їх підготовці брали експерти УСПП та інших громадських асоціацій бізнесу.

Протягом року, завдяки системній роботі Узгоджувальної робочої групи УСПП, ООРУ і ДПС, вдавалося оперативно реагувати на звернення підприємців, вирішувати їх максимально ефективно. Робоча група обговорювала визнання податковими

органами «податкових» збитків, класифікацію правочинів нікчемними, бюджетне відшкодування та інші застосування норм податкового законодавства.

Щодо перенесення «податкових» збитків, то на останньому засіданні 16 жовтня 2012 р. пролунала інформація ДПС з припинення процедури судового оскарження регіональними податковими органами рішень адміністративних судів з перенесення від'ємного значення об'єкта оподаткування з податку на прибуток, винесених не на користь держави. Однак на практиці це виглядає інакше. Регіональні органи ДПС не збираються визнавати правомірність дій платників податків. Так, на судовому засіданні в Київському адміністративному апеляційному суді (позов члена УСПП ТОВ «Інвестиційна вагонна компанія» до ДПІ у Голосіївському районі м. Києва щодо невизнання останньою «податкових» збитків) податковий орган заперечував факт виникнення збитків станом на 01.01.2011 р., не зважаючи на підтвердження цього висновками акту документальної перевірки за 2010 рік.

Отже, бізнес-середовище ще не в повній мірі відчувало реалізацію задекларованих ліберальних ідей ДПСУ. Про це, зокрема, свідчить ряд опитувань, які восени провів УСПП.

Підприємці говорять про низький рівень довіри бізнесу до влади, відсутність умов для вільного ведення бізнесу, зарегульованість податкової системи, кадрові та організаційні проблеми в роботі органів ДПС, недосконалість податкового законодавства, наявність корупційних ознак в діяльності посадових осіб органів ДПС.

На жаль, позитивний імпульс **центрального офісу ДПС не доходить до регіонів, місцеві органи не готові змінювати старі підходи, демонструють неповажне ставлення до підприємців.** На місцях живуть одним гаслом — будь-якою ціною виконати плани з наповнення бюджету. Однак і платники податків не досягли відповідного рівня культури декларування та сплати податків, що пов'язано з недостатнім рівнем обізнаності щодо всіх своїх прав та обов'язків, невмінням захищати свої права.

Не все гаразд у взаємовідносинах підприємців та податківців. Найбільше обурюються представники малого й середнього бізнесу, що працюють у сфері послуг, торгівлі та виробництва товарів. Їх ефективній роботі заважає кількість податкових перевірок, часто безпідставних, неприйняття податкової звітності, вимагання змінити її показники, сплатити податки авансом тощо. В органах ДПС не викоренена корупція. Як не прикро, але надання хабара посадовим особам органу ДПС, кажуть підприємці, сприяє врегулюванню суперечок. На думку підприємців, подолати труднощі можливо лише шляхом зміни показників оцінки роботи податкової служби (наприклад, за принципом — чим менше штрафів, тим краще), шляхом скорочення чисельного штату структури ДПС України, а також завдяки проведенню люстрації податківців.

Є лише поодинокі випадки, коли підприємці доводили свою правоту. Серед дієвих засобів захисту вони називають адміністративне та судове оскарження конфліктів з податковою, чітку аргументацію на основі досконалого знання податкового законодавства, правомірності своїх дій до або в момент перевірки та прийняття відповідних рішень податковим органом.

Платники податків, які наважуються оскаржити рішення податківців в адміністративному або судовому порядку, найчастіше використовують власний досвід, опираються лише на власні можливості, рідше шукають допомоги на стороні. Чи то через несміливість, чи через незнання або втрату віри в справедливість, бізнесмени

майже не користуються таким сервісом, як «Пульс податкової». Особливо схвилювало УСПП те, що велика частка опитаних підприємців погоджуються на усі вимоги податківців, аргументуючи це побоюваннями ще більшого посилення податкового тиску.

Багато підприємців користуються телефонною лінією ДПС, багато хто отримав електронні ключі Центру сертифікації ключів. Менша частина опитаних скористалися Єдиною базою податкових знань, сервісом «Пульс податкової» і «Дізнайся більше про свого бізнес-партнера». При цьому багато хто взагалі нічого не чув про роботу цих допоміжних сервісів або не впевнений в їх ефективності. До слова, більше половини опитаних підприємців отримали негативний результат після звернення до сервісу «Пульс податкової».

Слід наголосити на недостатньому рівні інформаційно-роз'яснювальної роботи органів ДПС. Величезною проблемою є те, що між ідеями та політикою ДПС України та їх реалізацією органами ДПС на місцях виникла ціла прірва. Регіональні органи не тільки не готові до кардинальних змін у своїй роботі, але і не бажають будувати відносини з платниками податків на більш якісному рівні.

Гадаємо, ситуація буде змінена на краще тільки в тому випадку, коли держава боротиметься за кожного національного виробника, інвестора, платника податків, коли закриття чи банкрутство підприємств за участі чиновника буде нонсенсом, коли ДПС буде опікуватися кожною людиною, що створила хоча б одне робоче місце та платить податки.

Чому в дефіциті добра воля?

Людмила Жук, віце-президент УСПП

Нинішня розмова — про сумну історію навколо ухвалення Концепції Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу (СВБ) в Україні. В свій час її підготували мережа Глобального договору ООН в Україні, Центр розвитку корпоративної соціальної відповідальності, інші ділові об'єднання та асоціації, в тому числі УСПП, експерти та науковці. Над документом працювали не один місяць, ретельно вивчаючи світовий досвід, особливості впровадження СВБ в Україні. Побоювалися, щоб підприємці не дорікнули: критикуємо владу за те, що вона часто-густо тисне на бізнес, нав'язує йому соціальну відповідальність, і одночасно підписуємо з нею угоду...

Але аргументи «за» були переконливіші. Не можна лише **говорити** про партнерство влади і бізнесу, його треба **формувати наживо**, в тому числі —

шляхом прийняття змістовних документів. А в документах фіксувати зобов'язання сторін, застереження до тих чи інших дій. Отже, прописана істина, що СВБ може бути лише добровільною, — також має бути десь прописана. Концепція Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні — підходящий для цього, а також для інших важливих напрямків нашого партнерства, документ.

...Перший лист, де УСПП просить уряд розглянути проект концепції Стратегії та затвердити її постановою КМУ, був написаний в лютому цього року. З натхненням чекали на відповідь, адже незабаром, в березні, з'явився основоположний для громадянського суспільства Указ Президента України В.Януковича про ухвалення Стратегії державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні. Виявилось, що наш проект іде в руслі президентської ініціативи та слугує поглибленню партнерських стосунків влади і бізнесу. Тому відповідь Мінекономрозвитку — повчальна й перейнята терпінням трохи стомленої вчительки до своїх малолітніх учнів, здивувала.

«Необхідно провести більш детальний аналіз стану і протиріч СВБ в Україні, — пише нам працівник міністерства, — з наведенням статистичних даних та результатів дослідження у цій сфері. Зокрема, описати проблему неформальної зайнятості та виплати «тіньової зарплати» та визначити завдання щодо її подолання, підвищення рівня оплати працівників підприємств». От так, просто і конкретно: ми вам — про взаємні зобов'язання та неприпустимість нав'язування будь-яких вимог, а ви нам — вказівки, що треба бізнесу додати в своє бачення соціальної відповідальності, щоб було, так би мовити, «стовідсотково добровільно».

(Зрозуміло, що питання «тіньових зарплат» не є фактором етичної чи неетичної поведінки бізнесу, це є комплексна проблема, яку слід вирішувати через зміни податкового навантаження на ФОП, ухвалення відповідних коректив до законів України тощо. Крім того, складові СВБ ретельно виписані в Глобальному договорі ООН та інших міжнародних документах, тому додавати нічого не потрібно.)

«При підготовці проекту Концепції слід дотримуватися... принципів лаконічності та нормативності мовних засобів офіційно-ділового стилю», — радить далі працівник міністерства. Боже мій, ділова громадо, нам ще вчитися та вчитися...

У квітні УСПП разом зі своїми партнерами збирає всеукраїнську конференцію з обговорення Концепції. Присутніми є представники міністерств соціальної політики, фінансів, економічного розвитку і торгівлі, екології та природних ресурсів, Антимонопольного комітету, державних митної та податкової служб. Виступаючий на конференції заступник міністра соціальної політики палко схвалює Концепцію, але... у відповідь на звернення до КМУ знову приходить лист з Мінекономрозвитку. Зміст його приблизно такий: ми ж вам писали, чого ви знову нас турбуєте?

Це листування, шановний читачу, триває до сьогоднішнього дня. Ось цитата з останнього послання з Мінекономрозвитку, датованого кінцем жовтня: «Відносини між бізнесом та владою доцільно регулювати не нормативним актом, а в рамках хартії, меморандумів та інших офіційних публічних документів. Так, в Російській Федерації, основними документами в сфері КСВ є Соціальна хартія російського бізнесу, розроблена РСПП, Кодекс підприємницької етики ТПП РФ, а також Меморандум про принципи корпоративної соціальної відповідальності, затверджений Асоціацією менеджерів Росії».

Нема слів, досвід Росії — річ переконлива. Однак

в міністерстві мали б знати, що країни Європи йдуть іншим шляхом — саме через формування національних політик СВБ. В 2011 р. 15 держав мали такі політики, в 2012 році до них доєдналась Естонія. В Данії, Франції, Фінляндії, Швеції СВБ інтегрована в публічну політику, в Австрії та Великобританії передбачена Стратегією сталого розвитку. В цілому в ЄС СВБ включено до політик працевлаштування та соціальних справ, підприємництва, екології, захисту прав споживачів, державних закупівель та зовнішніх стосунків. Свої пріоритети ЄС просуває і у відносинах із партнерами, країнами-учасниками програми Сусідства, до яких відноситься і Україна.

Переконливий аргумент на користь прийняття Концепції викладений у статті Анатолія Кінаха, яка була надрукована в газеті «Голос України» саме з причини браку уваги уряду до проблем СВБ.

«Дозвольте нагадати, що у напрямку розвитку діалогу влади і бізнесу Україна дещо випереджає Росію, адже ще у квітні 2010 р. між КМУ та УСПП підписано Меморандум про партнерство та співробітництво. До речі, це не перший договір між КМУ та УСПП, аналогічний було підписано 20 березня 2007 року. Ухвалені та успішно діють угоди з іншими органами влади — Державними податковою та митною службами, Антимонопольним комітетом, Національною комісією з регулювання електроенергетики, Укресімбанком, з більшістю обласних державних адміністрацій.

Всі ці документи певним чином торкаються СВБ. Але, на наш погляд, в Україні існує потреба більш глибокого осмислення завдань СВБ, створення національних стимулів для її подальшого розвитку. Як рівноправний та дружній партнер, влада має взяти на себе місію підкреслення важливості етичної і соціально відповідальної поведінки компаній, розробки стимулів для впровадження СВБ, сприяння викладанню СВБ в університетах, обміну досвідом, покращення корпоративного управління, зокрема на державних підприємствах, підтримки публікацій у державних ЗМІ, проведення досліджень у сфері СВБ, заохочення і сприяння розвитку нефінансової звітності серед компаній та організацій.

На жаль, в Україні прийняття Національної стратегії СВБ ігнорується державними органами влади. Серйозна ініціатива ділової громадськості з приводу приєднання держави до розвитку соціальної відповідальності бізнесу, як і документ, в якому зроблена спроба осмислити підходи до такого вкрай потрібного країні партнерства, його умов та правил, не має підтримки з боку уряду і міністерства економічного розвитку».

Є таке поняття: репутаційні плюси. Факт прийняття Концепції Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні — очевидний плюс для влади. В непростий політичний момент європейська спільнота отримала б дуже влучний сигнал щодо посилення демократизму в державі та її турботу про зростання соціального капіталу, підвищення рівня взаємодовіри та взаємодії у суспільстві, готовності влади будувати з бізнесом цивілізовані та поважні стосунки. Вітчизняний бізнес на порозі кризових потрясінь, у складний післявиборчий період, переконався би в партнерському ставленні до нього, із задоволенням сприйняв би наміри вирішувати складні проблеми не шляхом тиску, а — договору.

Натомість нехтування Концепцією, відмова розглядати її по суті, виглядає, м'яко кажучи, дивно. Ряд громадських організацій висловили своє ставлення до того, що відбувається, в документі, який має назву «Наслідки неприйняття національної політики з

з корпоративної соціальної відповідальності для України і українських компаній». Основний висновок звучить так: «при неувазі (ігноруванні) держави до теми КСВ, неприйняття або неправильного розуміння питання можлива втрата конкурентоспроможності як окремого підприємства, так і країни в цілому».

Може, власне у Кабміну є принципові заперечення щодо змісту? Але ж проста річ — створення спільної з громадськістю робочої групи дало б змогу швидко погодити розбіжності та відредагувати текст. Може, Кабмін застерігається додаткових фінансових витрат, ресурсу? Але бюджетних грошей прийняття Концепції не потребує... Воно потребує лише доброї волі. Чому ж вона в такому дефіциті?

Закінчити хочеться ще однією цитатою з Плану першочергових заходів щодо реалізації Стратегії державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні, підписаного Президентом держави В.Януковичем. Від КМУ він потребує «запровадження проведення оцінки результатів діяльності органів виконавчої влади, їх структурних підрозділів за напрямом «робота з громадськістю» не пізніше жовтня 2012 р.»

Там, де громадськість розраховує на партнерство, спільну погоджену роботу на кінцевий результат та поважне ставлення один до одного, а влада «видає на гора» менторські поради, зволікання та відписки, оцінка є очевидною.

Економіка України у 2013 році – виклики і завдання для бізнесу

Ярослав Жаліло, президент Центру антикризових досліджень

Імперативом розвитку економіки 2013 року буде відновлення позитивних показників економічного зростання. Адже забезпечувати стійкість банківської системи, «здорові» державні фінанси, курсову стабільність у разі продовження стагнації економіки буде дедалі важче. Тому й «суперзавданням» державної

політики у 2013 р. стане стимулювання економічного зростання. Отже, глава уряду 14 листопада надав доручення щодо підготовки проекту Державної програми активізації розвитку економіки.

Переважає більшість експертів прогнозує вельми повільні темпи відновлення світової економіки, а значить — і зовнішнього попиту на українську експортну продукцію. МВФ в останньому огляді погіршив прогноз для світової економіки. Світова економічна депресія також не дає підстав очікувати у 2013 р. значного економічного ефекту від набуття Україною членства у локальних зонах вільної торгівлі — СНД та ЄС.

Ймовірно, найдинамічніше зростатиме зовнішній попит на вітчизняну продукцію сільського господарства та певних супутніх підгалузей (наприклад, засоби агрохімії). В інших секторах стагнація попиту обумовлюватиме загострення конкуренції з боку компаній країн «третього світу», насамперед, Південно-Східної Азії, динаміка економік яких навіть у кризовий період залишається відносно високою.

Отже, в якості основного рушія зростання для економіки України слід розглядати внутрішній ринок на товари як споживчого, так і інвестиційного призначення, й саме стимулювання цього попиту мало б складати головний зміст державної політики зростання.

Слід зважати на те, що потенціал відновлювального післякризового зростання, яке базується на інтенсифікації завантаження наявних потужностей, найімовірніше, буде вичерпаний вже у 2013 р. Надалі можливості швидкого росту звужаться, тому збереження «розігрітого» внутрішнього ринку вестиме до формування інфляційних тенденцій та прискорення зростання імпорту. **У зв'язку з цим формування сприятливих умов інвестування у 2013 р. є необхідною умовою подальшого стійкого зростання промислового виробництва.**

Посилення ролі внутрішнього ринку неможливе без суттєвої структурної перебудови ключових галузей економіки, які сьогодні є не лише експорто-орієнтованими, але й не адекватними до потреб внутрішнього ринку.

Зокрема, частка вітчизняної продукції машинобудівної промисловості у внутрішньому споживанні у січні-серпні 2012 р. становила лише 15,3%, в той час як на експорт надходило 76,8% продукції галузі. Попит на продукцію хімічної та нафтохімічної промисловості задовольнявся вітчизняними підприємствами на 24,4%, у той час як експортне призначення мали 60% продукції галузі. В металургійному виробництві відповідні показники становили 57,8% та 73,3% відповідно.

На нашу думку, лібералізаційна модель забезпечення економічного пожвавлення та структурних зрушень не буде ефективною в досягненні поставлених перед нею цілей. Податкова лібералізація, про яку йдеться останнім часом, неспроможна дати відчутний позитивний ефект у короткостроковій перспективі через наявність низки «депресивних пасток» української економіки, в тому числі через песимістичні очікування споживачів та бізнесу.

Тому об'єктивно обумовленою тенденцією 2013 року стане посилення мобілізаційних «мотивів» української економіки, що полягатимуть в цілеспрямованій державній політиці з консолідації фінансових ресурсів та переспрямування їх на цілі розвитку шляхом здійснення прямих бюджетних інвестицій; заохочення інвестиційної діяльності,

насамперед — великого бізнесу; консолідації розпорошеного фінансового потенціалу — коштів населення, дрібного бізнесу; раціоналізації використання активів комерційних банків; «перезавантаження» експортного чинника через оволодіння новими важелями конкурентоспроможності на нових ринках.

Впровадження зазначених інструментів та напрямів державної політики передбачає досить широкий спектр можливої співпраці держави з вітчизняним бізнесом щодо участі останнього в розробці пропозицій, реалізації відповідних заходів та контролю за виконанням рішень.

1. **Щодо бюджетного інвестування.** Державні інвестиції мають сенс як стимулятори економічного зростання лише якщо максимально використовують ресурси вітчизняного виробництва. Тому потрібно спростити участь вітчизняних підприємств у тендерах на реалізацію державних програм, у тому числі — шляхом надання зусиллями підприємницьких об'єднань методичної допомоги подання заявок. Не зайвим був би й контроль над прозорістю процедур торгів і виявлення переможців.

«Мобілізаційна модель» також загострює проблему ефективного використання державних інвестицій. Варто довести до належного результату процес створення Державного банку реконструкції і розвитку (ДБРР чи, в інших трактуваннях, Державного банку розвитку — ДБР), який може стати надійним партнером бізнесу в реалізації інвестиційних проектів.

2. **Щодо заохочення приватних інвестицій.** ДБРР, поряд з іншими, може дозволити використання моделі концентрації податкового кредиту на спеціальних рахунках підприємств у Банку, видатки з яких матимуть суто інвестиційне призначення. Утім, за складного становища у фінансній сфері головними важелями стимуляції інвестицій в Україні мали б стати нефінансові: поширення інформації щодо інвестиційних пропозицій, спрощення дозвільних та регуляторних процедур, рішення подолання корупційних схем у цій сфері тощо.

3. **Щодо консолідації розпорошеного фінансового потенціалу.** Цьому, зокрема, сприятимуть становлення коопераційних вертикалей великого й малого бізнесу, які спроможні вдихнути «нове життя» у дрібні підприємства реального сектору економіки, розвиток регіональних та галузевих кластерів.

4. **Щодо раціоналізації використання комерційних банків.** Розмови на теми необхідності зниження відсотків самі по собі малопродуктивні. Для розблокування процесу має відбутися поєднання цілеспрямованих дій регулятора (тому необхідні переговори підприємців з НБУ для пошуку дієвих інструментів надання інвестиційного спрямування кредитній діяльності банків та активізації останньої) та сприяння з боку ділового середовища (через надання партнерами гарантій під кредити, поширення внутрішніх рейтингів платоспроможності, розвиток консорціумного кредитування великих проектів тощо).

5. **Щодо оновлення експортного чинника.** У більшості галузей розширення можливостей для експорту не відбудеться. Потрібні цілеспрямовані дії щодо зміцнення конкурентних переваг вітчизняних компаній. Шлях до цього у довгостроковій перспективі — інвестування у технологічне оновлення виробництва. Швидкий ефект може бути отриманий за рахунок дій в організаційній сфері.

Зокрема МЗС має посилити надання українським експортерам підтримки на ринках засобами економічної

дипломатії. Інституційним механізмом для цього могло б стати укладення відповідних угод між МЗС та об'єднаннями підприємців. Потребує розширення мережа закордонних представництв вітчизняної торговельно-промислової палати, які могли б брати безпосередню участь у сприянні «агресивній» маркетинговій політиці українських компаній на зовнішніх ринках, не будучи зв'язаними притаманними МЗС «умовностями».

Всередині країни потрібен пошук потенційно перспективних учасників зовнішньоекономічної діяльності — через поширення інформації про товарні пропозиції, надання методичної підтримки участі у зовнішньоекономічній діяльності, організаційне забезпечення виходу на зовнішні ринки підприємств малого бізнесу тощо. Ці завдання також мають бути реалізовані на рівні підприємницьких об'єднань.

Консолідована діяльність влади та бізнесу в напрямку створення середовища, сприятливого для економічного зростання, спроможна припинити депресивні тенденції в українській економіці та відновити позитивну динаміку зростання навіть у разі збереження загальної несприятливої ситуації на світових ринках.

На замітку підприємцю

Що потрібно знати, щоб уникнути податкових рейдів

Однією з найбільш «небезпечних» операцій юристи-практики вважають придбання послуг — наприклад, замовлення маркетингових досліджень, консалтингу та навіть укладення договорів про розробку і постачання комп'ютерних програм. З фіскальної точки зору вартість таких операцій важко визначити, що дає зайвий привід підозрювати підприємства у можливих зловживаннях. У тому випадку, якщо вартість послуг буде визнана завищеною або віднесеної до необґрунтованих витрат, можливі санкції, зменшення кредиту з ПДВ, збільшення зобов'язань з податку на прибуток і т. д.

Неприємності з органами ДПС практично неминучі, якщо контрагент підприємства фігурує в закритих базах податківців як «транзитер» або, того гірше, — «податкова яма». Ще в 2009 році наказом податкової було затверджено критерії відбору таких «ризикових» суб'єктів. І той факт, що цей наказ вже скасований, не заважає інспекторам враховувати дані критерії при проведенні перевірок.

Податкові органи акцентують увагу на угодах, в яких ціни на товар завищені, а сума, зазначена в договорі, значно перевищує ту, що фігурує в раніше укладених договорах. Встановлення факту обороту товарів/послуг між пов'язаними особами із застосуванням цін, відмінних від ринкових, може призвести до «коригування» податкових зобов'язань.

З пристрастю податківці ставляться до укладення договорів про придбання робіт і послуг у підприємств-фізосіб, часто прирівнюючи такі операції до виконання підрядником трудової функції. Можливий наслідок — донарахування податків і застосування штрафів. Слідуючи фіскальній логіці, в таких випадках роботодавці є податковими агентами з відповідними зобов'язаннями.

Спрощенці-банкрути отримали фіскальне послаблення

Набула чинності норма, що обмежує термін позапланової податкової перевірки самозайнятих фізосіб-підприємців, які збанкрутували або подали заяву про зняття з обліку.

Пункт 82.2 статті 82 Податкового кодексу України доповнено нормою, що обмежує трьома робочими днями термін документальної позапланової перевірки самозайнятих фізичних осіб-підприємців, які збанкрутували або подали заяву про зняття з обліку (на підставі ст. 78.1.7 ПКУ).

Дія зазначеної норми поширюється виключно на тих бізнесменів, які протягом двох років:

- не використовували праці найманих робітників (у всякому разі - офіційно);
- не були зареєстровані як платники ПДВ;
- надали податкову декларацію про відсутність доходів від господарської діяльності.

Додатковою обов'язковою умовою отримання фіскального послаблення є відсутність у органів податкової служби інформації про рахунки, відкриті такими платниками в банках та інших фінансових установах.

Відповідне рішення міститься в Законі № 5412-VI «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо врегулювання окремих питань оподаткування» (від 2 жовтня 2012 року).

З 1 січня 2013 року запроваджується сплата єдиного внеску одним платіжним дорученням

З початку нового 2013 року вступає в дію закон України «Про внесення змін до статті 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо сплати єдиного внеску».

Нова норма закону змінює розподіл єдиного внеску за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування, що дасть можливість роботодавцям сплачувати нарахований єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування одним платіжним дорученням. Це відчутно спростить механізм їхніх розрахунків зі сплати єдиного внеску.

На сьогодні в органах Пенсійного фонду України відкрито 88 рахунків для сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування залежно від категорій платників та класів професійного ризику виробництва, визначених Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Залежно від видів виплат, які нараховуються, один роботодавець нині формує від двох до семи платіжних документів.

З метою ефективної реалізації нового закону органами Пенсійного фонду України з 1 січня 2013 року будуть відкриті нові рахунки в органах Державної казначейської служби для зарахування єдиного внеску.

Підсумки 2012-го: або пан, або пропав

Лічені дні залишилися до кінця 2012 року. Непростим він був для української економіки – реальний сектор знову опинився в полоні кризових явищ, які прийшли з Європи. З іншого боку – бізнес змушений був пристосовуватися до нових податкових й митних правил, змін в українському законодавстві, яких цьогогоріч було немало. Які настрої й очікування напередодні нового 2013-го панують в діловому середовищі? Чи вдалося виконати намічені на початку року плани та що повчального дав бізнесу 2012-й? На ці та інші питання «Віснику» УСПП відповіли провідні українські промисловці і підприємці.

Ігор Сотніков, виконавчий директор компанії «Вікоіл Лтд»

У цьому році ми підписали великий контракт з Єгиптом на проведення там масштабного геодезичного дослідження. В Україні продовжуємо досліджувати два родовища корисних копалин, наступного року плануємо освоїти ще кілька. Плани на цей рік ми виконали, в цілому задоволені цьогогорічним успіхом, який дозволяє з оптимізмом дивитися у майбутнє. Вдячні УСПП за консультаційну допомогу, за сприяння у виході на міжнародний ринок.

Роман Ярема, голова правління Львівського локомотиворемонтного заводу

2012 рік для нашого підприємства був дуже успішним, ми наростили виробництво у порівнянні з минулим роком на 30 мільйонів гривень. Цього року вдало освоїли так звану кар'єрну тему, почали ремонт відповідних електровозів, що дало можливість збільшити кількість робочих місць (вкрай важливо в нинішній кризовий період). Наступного року плануємо збільшити обсяг виробництва щонайменше на 15%. Працюємо завжди на випередження, на основі довгострокового плану розвитку, тому криза нас не лякає.

Валентин Макаренко, генеральний директор компанії «Укрметко Лтд»

Початок 2012 року вселяв оптимізм. Кон'юнктура на світових ринках для українських металургів була більш-менш сприятливою. З середини року ситуація в галузі погіршилася, різко знизився попит на гірничо-металургійну продукцію. Тому плани на цей рік, на превеликий жаль, не виконані, дуже прикро, що цьому в певній мірі зашкодили деякі вітчизняні міністерства, які в адміністративному порядку заборонили експорт металобрухту. Тенденції, які нині спостерігаються на світовому ринку металургії, дають нам погані перспективи на 2013-й, але ми не збираємося здаватися.

Олександр Козіс, голова правління Української автомобільної корпорації

На нашу роботу дуже негативно вплинуло рішення Росії запровадити утилізаційний збір з автомобілів. Частина планів на території України ми виконали, відкрили великі автомобільні салони в Одесі, Кременчуці, в Луганську, двоповерховий у Києві, що є для нашої країни новою справою. Що стосується виробничих потужностей, очікуваного результату ми не отримали. Головною причиною, яка завадила розвитку нашої компанії, вважаємо низьку платоспроможність українців, високі кредитні ставки банків, які в цьому році значно зросли. Очікуємо, що в 2013-му ситуація покращиться, хоча все залежатиме від того, які закони прийматиме український парламент. І в цьому питанні ми сподіваємося на допомогу УСПП.

Сергій Лісковський, президент корпорації «Украгрохімхолдинг»

Для вітчизняного агропромислового комплексу цей рік був успішним, незважаючи на те, що цього року на 20% була менша врожайність зернових. На світових ринках домінував процес випередження попиту над пропозицією, що було на руку українським аграріям. Завдяки цьому наша компанія отримала непогані прибутки, які плануємо витратити на інші напрями діяльності «Украгрохімхолдингу», а саме — на виробництво мінеральних добрив, в будівельну галузь. Ці напрями «пробуксовують» у тому числі й через те, що ставки банківських кредитів є непідйомними. Сьогодні банки пропонують гривневі кредити під 35-40% річних! Важко знайти таку галузь, діяльність якої змогла б нині погасити такі відсотки. І це головна загроза.

Іван Петухов, президент групи компаній «Адамант»

Зараз наша галузь потерпає від тиску органів місцевого самоврядування, які не дають розвивати нові напрями, перш за все — широкосмуговий доступ до Інтернету. Заважають наміри національного регулятора контролювати ІТ-галузь. Телекомунікаційний бізнес — єдиний в країні, що стрімко розвивається. Півтора року тому рівень широкосмугового інтернет-доступу складав 34%, на сьогодні ця цифра сягає 50%. В Європі, до прикладу, цей показник становить 70%. А це не просто цифри, це можливість розвивати електронне урядування, дистанційно отримувати адміністративні послуги, словом, це дуже вагомий показник для країни в цілому. Для того, щоб ІТ-ринок ефективно розвивався, треба протидіяти будь-яким спробам його зарегулювати, він має вільно працювати. Над чим і збираємося трудитись у наступному році.

Необхідно знизити адміністративні бар'єри

Галина Філюк, доктор економічних наук, завідувач кафедри економіки підприємства Київського національного університету ім. Т. Шевченка

Підприємницьку діяльність в Україні супроводжують численні обтяжуючі обставини, різноманітні бар'єри, які необґрунтовано ускладнюють, обмежують, а часто навіть унеможливають розвиток конкурентного середовища. За даними Міжнародної фінансової корпорації та Світового банку, в Україні висота бар'єрів входу на ринок оцінюється на рівні 174,2% середньодушового обсягу ВВП проти 45,3% — у регіоні та 32,5% — у країнах ОЕСР.

(ОЕСР — Організація економічної співпраці та розвитку, союз розвинутих країн, які визнають принципи представницької демократії та вільної ринкової економіки. Входять майже усі країни ЄС та Європейська комісія, США, Канада тощо. Кандидати на можливий вступ — Індія, Росія, Бразилія, ОАР. На долю країн ОЕСР припадає 60 % світового ВВП.)

Найбільшу питому вагу займають адміністративні бар'єри, якими називають правозабезпечені обмеження на ведення певних видів господарської діяльності та встановлення державними органами обов'язкових правил її ведення. Отже, перелік адміністративних бар'єрів в Україні є таким:

- недосконалість системи реєстрації нових підприємств та зміни статусу чинних підприємств;
- дефіцит кредитних ресурсів, який особливо проявляється в період системної кризи та посткризовий період;
- складності з набуттям прав на ведення господарської діяльності (ліцензування, сертифікація, реєстрація товарних знаків, нормативні вимоги); (Регульовальні й ліцензійні бар'єри — це продовження радянської «системи дозволів», коли необхідно було одержати дозвіл навіть на найпростіші дії. За нинішніх умов українські підприємці змушені одержувати дозвіл на кожну окрему бізнес-операцію. Так, за результатами опитування Міжнародної фінансової корпорації, з процедурою ліцензування стикалися 72% опитаних підприємств. 42% тих, хто отримував ліцензії, вказали, що ліцензійні процедури були значною перешкодою для входу на ринок. 15% опитаних фірм змушені сплачувати неофіційні платежі. Найскладніше було отримувати ліцензії у Сімферополі, Дніпропетровську та Полтаві, тут понад 50% керівників

визнали процедуру ліцензування значною перешкодою.)

- часті зміни регуляторних актів;
- контроль за господарською діяльністю підприємств (перевірки, санкції за порушення, різного роду погодження). Так, в Україні існує 74 (!) державні інституції, які можуть припинити діяльність компанії, чи накласти на неї стягнення;

- непрозорість та заплутаність податкової системи, зумовлені надмірністю сукупної маси податкових платежів, великою кількістю баз оподаткування (доход, виручка, торговельна націнка, прибуток, ФОП тощо), значною трудомісткістю податкового обліку. Підприємці змушені переходити від однієї форми організації бізнесу до іншої. Так, за даними Ради підприємців при Кабінеті Міністрів України, з часу прийняття Податкового кодексу близько 10-15% платників єдиного податку змушені перейти на загальну систему оподаткування через складність адміністрування, нечіткість податкових роз'яснень, затримки з перереєстрацією тощо;

- відсутність доступу до інформації про вимоги, що ставляться з боку контролюючих органів до підприємців;

- закріплені у законах пільги, виключні права або інші привілеї, надані органами влади та управління окремим («своїм») компаніям (наприклад, пільги щодо звільнення від сплати експортно-імпортного мита, від сплати ПДВ, податку на прибуток тощо);

- відсутність в країні прозорого обліку власності, ефективного захисту прав інвесторів, можливість незаконного відчуження власності та ін.;

- нерозвиненість фінансової, транспортної, енергетичної інфраструктури, неефективне регулювання фінансових ринків (зокрема, фондового);

- рішення органів влади і управління щодо обмежень на ввезення або вивезення товарів за межі регіону (як прямого, так і опосередкованого характеру);

- відсутність в країні ефективної системи контролю за діяльністю державних службовців з боку держави і громадськості.

Адміністративні бар'єри діють в специфічній атмосфері. Існує тенденція максимально регламентувати господарську діяльність. Українська правляча еліта часто-густо поєднує політичну діяльність з бізнесом, в парламенті присутній лобізм, який спрямований не на державний, а на особистий фінансовий інтерес. Чинники володіють специфічними ресурсами — владними повноваженнями, які забезпечують можливість створення нових адміністративних бар'єрів. У той же час низький рівень оплати праці держслужбовців породжує специфічну поведінку зі сподіваннями на відповідну «подяку». Опитування вітчизняних підприємців свідчать, що понад 90% з них були змушені впродовж року давати хабарі.

На жаль, в країні відсутній реальний арбітр, здатний забезпечити задекларований принцип верховенства права. Сьогодні ані судова, ані правоохоронна системи не виконують тих функцій, які покладає на них суспільство, а, зазвичай, навпаки, є інструментом підтримання всіх згаданих суспільних аномалій, що блокують розвиток України. Повністю відсутні заходи з адвокатування конкуренції, не сформована навіть культура конкуренції тощо.

Отже, бар'єрний характер регулювання має серйозні негативні наслідки. Зростають прямі витрати, пов'язані з виконанням обов'язкових для започаткування та здійснення господарської діяльності державних процедур. Значна частина цих витрат трансформується у зростання роздрібних цін. Великими є затрати на неофіційні та тіньові платежі, які змушені здійснювати господарюючі суб'єкти для виконання встановлених

правил. Можна собі уявити, яке джерело наповнення державного та місцевих бюджетів тут приховано! Є й непрямі витрати — зниження ефективності господарської діяльності та недовиробництво ВВП з причини сповільнення входження на ринок тощо. Бар'єрний характер економіки створює підґрунтя для корупції. Нарешті, бар'єри у цивілізованому світі є ознакою браку етики та культури бізнесу, правової культури тощо. Отже, штучні бар'єри не вирішують тих проблем, для ліквідації яких, власне, і створюються, а натомість серйозно поглиблюють інші.

Пріоритетним завданням держави має стати зниження бар'єрів входу на ринки, розвитку підприємництва. На нашу думку, необхідно виявляти і ретельно відслідковувати усі бар'єри, які виникають у результаті проведення реформ в процесі законотворчості, знаходити шляхи їх мінімізації, недопущення появи нових перешкод. Більш ефективною має бути й заявлена адміністративна реформа, яка повинна призвести до суттєвого скорочення кількості державних органів та державних чиновників, які наглядають за бізнесом.

Дуже важливим є удосконалення нормативно-правової бази з питань регулювання підприємницької діяльності, уніфікація та підвищення ефективності ліцензійної діяльності, удосконалення порядку реєстрації підприємства, системи стандартизації та сертифікації товарів. Значну увагу треба приділити активізації роботи АМКУ щодо виявлення і припинення антиконкурентних дій органів державної і муніципальної влади та управління щодо узгоджувальних, дозвільних та реєстраційних процедур.

Необхідно забезпечити ефективний захист приватної власності, посилити захист прав та інтересів власника й інвестора, домогтися підвищення ефективності заходів з адвокатування конкуренції.

Нарешті, значна доля успіху криється в підвищенні культури конкуренції, бізнесу, комунікацій, які виникають між суб'єктами бізнесу, споживачами та органами влади під час господарської діяльності. Чим більше підприємці будуть голосно говорити про адміністративні перепони, називаючи прізвиська, дати, цифри, чим більше зусиль будуть вкладати в доведення безглуздості тих чи інших норм, тим чистішою і прозорішою стане ділова атмосфера.

У період кризи має значення стрімкий розвиток

За останній рік, який був не дуже сприятливим для багатьох вітчизняних підприємців, «Нова Пошта» — член Полтавського регіонального відділення УСПП — стрімко збільшила масштаби своєї роботи, відкривши філіали у понад півтисячі населених пунктах України, та завоювала неабиякий авторитет споживачів. Про те, як компанії вдалося освоїти внутрішній ринок країни, про секрети її успішності — наша сьогоднішня розповідь.

Компанія «Нова Пошта» веде свою діяльність з 2001 року. Ідея її створення виникла, коли одному з майбутніх власників компанії довелося зіткнутися з проблемою доставки невеликих партій кондитерських виробів у регіони України: наймати машину було нерентабельно, відправляти такі обсяги «Укрпоштою» — незручно.

Біля витоків

В'ячеслав Клімов, один із засновників компанії «Нова Пошта», а нині — її генеральний директор, дуже

добре пам'ятає перше велике замовлення, яке компанія отримала влітку 2001 року. Потрібно було перевезти в регіони 200 кг піддонів з-під риби, що знаходилися в столиці. Піддони мали специфічний запах, що розповсюджувався на весь склад, але вибирати не доводилося: «Нова пошта», створена всього кілька місяців тому, працювала в мінус. Замовників привернула нова на той момент для українського ринку послуга — експрес-доставка, яка гарантувала доставлення за 24 години будь-якого вантажу, від конверта до палети, незалежно від заповнення машини. Інші служби доставки спочатку збирали повну машину, і лише потім відправляли замовлення», — пригадує пан Клімов. Правда, така схема дозволяла мінімізувати витрати на перевезення і зробити прибуток відчутніше, але керівництво «Нової Пошти» вирішило не гнатися за миттєвою вигодою.

Розрахунок виявився правильним! Українці оцінили переваги експрес-доставки, хоча перші шість років компанія «Нова Пошта» працювала виключно на корпоративному ринку, в сегменті B2B, пропонуючи ефективні рішення для завдань бізнесу різного масштабу й напрямку.

Два шляхи уникнути зіткнення з цунамі

Дивно, але інтенсивний ріст компанії «Нова Пошта» почався саме в період кризи. Як любить повторювати В'ячеслав, є два шляхи уникнути зіткнення із наступом цунамі. Перший — це просто перечекати його в бомбосховищі, накривши голову руками. Другий — бігти в два рази швидше за цунамі. «Нова Пошта» вибрала другий шлях. Намагаючись оптимізувати бізнес в період кризи, багато підприємств відмовилися від власної логістики, віддаючи її на аутсорсинг. Керівництво компанії «Нова Пошта» вчасно відчувало цю тенденцію і почало вкладати гроші в розвиток регіональної мережі, щоб задовольнити зростаючі потреби клієнтів.

У цей же час виник сплеск онлайн-торгівлі. Отримавши в якості клієнтів перші великі інтернет-магазини, компанія, по суті, отримала можливість виробити нову стратегію розвитку. Сьогодні доставка товарів з інтернет-магазинів є одним з пріоритетних напрямків розвитку бізнесу «Нової Пошти». Вона пропонує «логістику під ключ»: вам залишилося створити свій «віртуальний» торговий майданчик, а всі питання доставки «Нова Пошта» візьме на себе.

Секрет успіху

Генеральний директор компанії «Нова Пошта» відзначає, що успіх компанії залежить від команди, яка в ній працює, а так само від людей, які цією командою керують. «Сьогодні успішний керівник — це лідер, наділений як формальними інструментами влади, так і всім арсеналом неформального лідерського впливу. Сьогоднішня та майбутня компанії визначається волею тих керівників, які здатні прийняти важливе рішення: битися з кризою чи не битися, виживати чи розвиватися. Тому перша і головна характеристика сучасного керівника — лідерство як форма існування і як головний інструмент його роботи», — говорить В. Клімов.

По-друге, каже підприємець, сучасний керівник повинен володіти потужними аналітичними здібностями і добре рахувати.

Третя характеристика нерозривно пов'язана з першою, з лідерством: фокус на персонал, вміння задіяти нематеріальні засоби мотивації і корпоративну культуру. Тобто успішний керівник — це ще і HR-фахівець, вважає пан Клімов.

Принципи роботи

З моменту заснування у 2001 році «Нова Пошта» слідує основним принципам: якість, сервіс, персонал, розвиток, ефективність, що й дозволило компанії стати лідером на ринку експрес-доставки з найбільшою мережею, яка налічує більше 1000 відділень в більш ніж 500 населених пунктах України.

Клієнти «Нової Пошти» — це провідні українські та світові компанії, компанії середнього і малого бізнесу, найбільші українські інтернет-магазини, а також пересічні споживачі, які довіряють свої вантажі «Новій Пошті» ось уже більше 10 років. «А членство в Полтавському регіональному відділенні УСПП означає для компанії «Нова Пошта» підтвердження високого статусу, бо для наших клієнтів це є високим знаком якості», — резюмує В'ячеслав Клімов.

Олена Данільченко

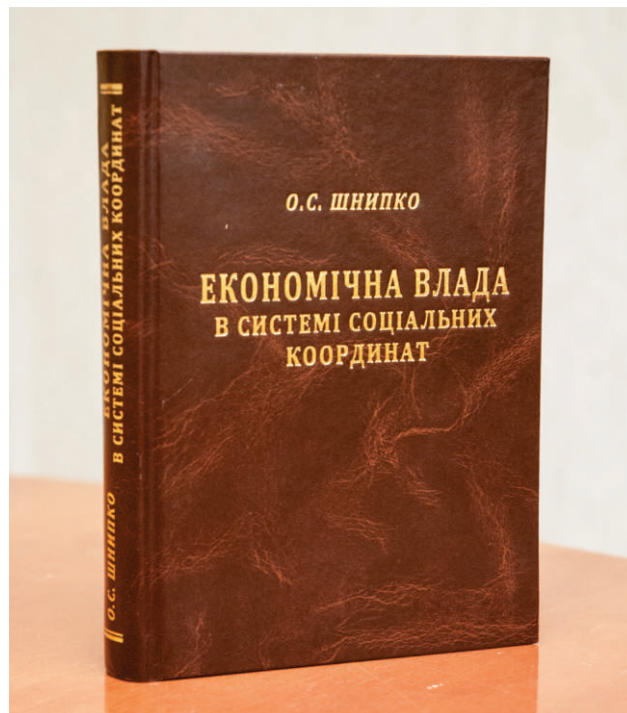
«Бібліотека УСПП» поповнилася двома виданнями

Ділова спільнота має шанс прочитати цікаві видання віце-президентів УСПП Мирослава Табахарнюка — «Гра на мільйон: практика злиття та поглинання в Україні» та Олександра Шнипка — «Економічна влада в системі соціальних координат».

Автори цих книг добре знані в підприємницьких колах України. О. Шнипка є досвідченим державним менеджером, працював на різних посадах в Кабінеті

Міністрів України, РНБО, був головою Держспожив-стандарту. М. Табахарнюк працює в реальному секторі уже понад двадцять років, останніх п'ять — допомагає українцям вигідно продати, а інвесторам купити бізнес в нашої країни.

Яку ж ціль переслідували наші віце-президенти, беручись за написання книги? Об'єднало їх прагнення поділитися власними уявленнями про світові суспільні, політичні та економічні процеси, накопиченим упродовж життя досвідом, бажання розповісти іншим про формулу успіху, відкрити секрети управління економічними справами нашої та багатьох інших держав світу. Як каже українське прислів'я: хто знання має, той і мур зламає. Тож в результаті багаторічних старань українська бібліотека поповнилася двома цінними — кожне у своїй

галузі — виданнями.

Через призму гранично широкого поняття «влада», що має широкий спектр практичних втілень, автор книги «Економічна влада в системі соціальних координат» О. Шнипка розкриває глибинні механізми управління глобальною економікою, аналізує реальну піраміду економічних відносин сучасного світу, на вершині якої продовжує лідирувати держава-лідер — США. Такий підхід до проблеми економічного домінування є більш ніж актуальним. Передусім для жителів пострадянських територій, свідомість яких протягом двох останніх десятиліть цілеспрямовано обробляється глобальними джерелами інформації, вбудованими у світову систему сучасного капіталізму.

З упевненістю можна сказати, що книга О. Шнипка є науковим дослідженням, що рясніє цифрами, фактами, статистичними даними, цитатами. Водночас — захоплюючий матеріал, розрахований на допитливого читача, якому небайдуже його майбутнє, тим паче майбутнє його дітей. А ще — інтелектуальна продукція, запрошення до дискусії, стартовий ключ для самостійного осмислення людських відносин у трикутнику «влада — гроші — власність». Український читач має можливість познайомитися зі справді цікавим виданням і взяти на озброєння її інформаційний позитив.

Будь-який бізнес – це проект, який має тимчасові рамки. Кожен власник і топ-менеджер знає, що продавати треба на піку вартості бізнесу. Але що робити, якщо економіка знаходиться на спаді, попит на активи низький, а ціни диктує покупець? Як зробити так, щоб «за будь-якої погоди» бізнес був у ціні, і в будь-який момент часу про компанію можна було б сказати, що вона ліквідна? На ці та багато інших запитань відповідає автор книги «Гра на мільйон: практика злиття та поглинання в Україні» М. Табахарнюк, який не з чуток знає про специфіку функціонування бізнесу в різних галузях української економіки. У книзі ви знайдете відповідь на одне з найбільш важливих питань для будь-якого власника або управлінця – як максимізувати вартість бізнесу. І найголовніше, що для цього можна зробити вже сьогодні?

Назва книги М. Табахарнюка не є випадковою, адже у всіх угодах M&A (mergers and acquisitions – з англійської «злиття та поглинання») сторонам доводиться брати участь у грі, яка не може мати нічийний результат. Це гра вимог та наявної ситуації, презентабельності та недоліків компанії, що мають абсолютно протилежні цілі. Одна сторона завжди бажатиме заплатити менше, а інша – отримати якомога більше. Незалежно від того, читач ви, топ-менеджер, власник бізнесу чи підприємець-початківець – кожен зможе знайти важливі поради та приклади для власної справи.

Основну увагу в книзі зосереджено на вітчизняних реаліях ринку злиття та поглинання. Власне, брак такого досвіду, а також інформації, і спонукав М. Табахарнюка представити власне бачення українського варіанту M&A. Що з цього вийшло, судіть самі. Книгу можна придбати в одному з найбільших магазинів ділової літератури www.kniga.biz.ua

В інвалідів стало тепло

Нещодавно президент УСПП, народний депутат України Анатолій Кінах звернувся до Міністерства соціальної політики України з вимогою розібратися у ситуації, яка виникла у стінах Каховського геріатричного пансіонату. Про неї наприкінці вересня розповіла газета «Факти».

Як йшлося в статті, підопічні інтернату, інваліди з дитинства Тетяна Гудкова та Олександр Стець скаржилися на холод у кімнатах, погане харчування, зневажливе ставлення працівників закладу. «В інтернаті я вже вісім років. Щозими ми страждаємо від холоду. Уявіть, у мене в кімнаті, коли були морози, температура не піднімалася вище 14 градусів. Я спала одягнена, закутана. З-під рам протягає, але ж у нас є лежачі інваліди, які не можуть навіть самостійно перевернутися з боку на бік. Так і клянуть від холоду. Батареї холодні, гарячу воду в цілях економії (у нас своя котельня) дають по три години на день, по четвергах її немає взагалі. У мене був обігрівач, який подарували віруючі з церкви, але за розпорядженням директора його забрали. Сказали, що бояться за електропроводку. Годують погано. Відключають електрику. Кожен вечір. Причому в сусідніх будинках світло є, а в нас немає. Сидимо в темряві. Пропадають продукти в холодильниках, від раптових відключень псуються комп'ютери, куплені інвалідами за особисті гроші. У мене пенсія 1200 гривень, але на руки дають тільки 300, через що ми просто вимушені просити милостиню», – розповіла «Фактам» Т.Гудкова.

З відповіддю у міністерстві не забарилися. Нам повідомили, що спеціально для врегулювання цього конфлікту створена Робоча група, яка разом із спеціалістами головного управління праці та соціального захисту населення Херсонської обласної державної адміністрації провела перевірку у Каховському геріатричному пансіонаті. За її результатами керівництву закладу доручено активізувати роботу наглядової ради пансіонату, культурно-побутової комісії у напрямку підтримки здорового мікроклімату в колективі, створення відповідних соціально-побутових умов для проживання. За даними міністерства, Т.Гудкову та О.Стеця переселили до кімнат, у яких попередньо зроблено косметичних ремонт, їм проведений Інтернет та інші необхідні комунікації.

УСПП запевнили: діяльність Каховського геріатричного пансіонату знаходиться на постійному контролі Мінсоцполітики. Залишається лише сподіватися, що з часом ця увага не розсіюватиметься, а турбота про незахищені верстви населення знову не опиниться поза межами державних повноважень.

Над номером працювали:

Автор ідеї та головний редактор – Людмила Жук
Журналісти – Олеся Гувовська, Олена Данілюченко
Художній керівник – Лариса Гур'єва
Дизайн і верстка – Ірина Шеліхова, Анатолій Ардатов
Фоторедактор – Ірина Шеліхова
Літературний коректор – Олена Мороз

Видавець – Український союз промисловців і підприємців
 Думка авторів і думка редакції можуть не співпадати.
 Редакція має право на редагування і скорочення матеріалів.

Всі права захищені.
 УСПП 2012 р.

УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ АГЕНТСТВО «УКРІНФОРМ»

СТАРТУЄ ПЕРЕДПЛАТНА КАМПАНІЯ-2013!

У К Р
інформ

Укрінформ у 2013 році пропонує передплатникам стрічки, інформаційні пакети та вісники, які містять оперативні, спеціалізовані, ексклюзивні новини України та світу.

КЕРІВНИКАМ ПІДПРИЄМСТВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ КОРИСНИМИ БУДУТЬ:

- **Стрічка «Укрінформ: новини»**
Новини України та закордону, фоторепортажі, інтерв'ю, коментарі, аналітичні матеріали, інфографіка.
- **Стрічка «Економіка, бізнес, фінанси»**
Новини промисловості, бізнесу, фінансово-банківського сектору, товарно-біржових ринків, НБУ. Коментарі експертів.
- **Стрічка «Укрінформ: фотонвини»**
Новинні фото з важливих, цікавих та неординарних подій в Україні та світі.
- **Стрічка «Укрінформ: регіони»**
Новини з регіонів України від власних кореспондентів агентства.
- **«Банківський та страховий ринок», «Нерухомість та будівництво»**
Найважливіші новини галузей, ексклюзивна інформація, коментарі експертів.
- **Інформаційні пакети: «Укрінформ: ПЕК», «Укрінформ: АПК»**
Основні новини паливно-енергетичного, агропромислового комплексів України та зарубіжних країн.

Перелік інформаційних продуктів, умови передплати – www.ukrinform.ua/ukr/page/list.

Договір на передплату інформаційних продуктів Укрінформу можна укласти на будь-який термін, з будь-якого періоду.

ІНФОРМАЦІЙНІ ПОСЛУГИ:

Інформаційні кампанії «під ключ».

Підготовка та розміщення текстової інформації, коментарів, інтерв'ю. Публікація анонсів, прес-релізів, повідомлень. Розсилка матеріалів. Моніторинг. Розміщення банерів.

Послуги Прес-центру (центр Києва, м. Театральна):

проведення прес-конференцій, «круглих столів», презентацій, семінарів. Повний медіа-супровід заходів: анонсування, підготовка прес-релізів, запрошення ЗМІ, фотозйомка, підготовка і розсилка підсумкових матеріалів, моніторинг публікацій.

Послуги Фотослужби:

зйомка на замовлення, організація фотовиставок, оформлення інтер'єрів офісів фотографіями (у рамках), виготовлення фотоальбомів, студійна фотозйомка, добірки з архіву. Розміщення фотоінформації на сайті агентства, розсилка ЗМІ.

КОНТАКТИ:

тел. (044) 244-97-01, 244-90-99, 279-30-19, (044) 244-90-40 (факс)
e-mail: market7@ukrinform.ua; olsan@ukrinform.ua
Поштова адреса: вул. Б.Хмельницького, 8/16, м. Київ, 01001
www.ukrinform.ua